

Crna Gora
Državna revizorska institucija

DRI broj: 02-035/22-22/22
Podgorica, 25.07.2022. godine

EFIKASNOST UPRAVLJANJA SISTEMOM OTPADNIH VODA
-konačni izvještaj -

Podgorica, jul 2022. godine

Sadržaj

1.	Opšti dio	5
1.1	Osnov za reviziju	5
1.1.1	Pravni osnov	5
1.1.2	Razlozi za vršenje revizije.....	5
1.2	Cilj revizije i revizorska pitanja.....	6
1.3	Obim i ograničenja	7
1.4	Kriterijumi revizije	8
1.5	Izvori informacija i metode prikupljanja podataka.....	9
2.	Pravni i administrativni okvir.....	11
2.1	Pravni okvir	11
2.2	Administrativni okvir.....	13
3	Nalazi revizije.....	15
3.1	Strategije i planovi razvoja komunalnih djelatnosti u oblasti otpadnih voda.....	15
3.1.1	Nacionalna strategija za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena - NEAS.....	15
3.1.2	Strategija upravljanja vodama i Plan upravljanja komunalnim otpadnim vodama	17
3.1.3	Planovi razvoja komunalne djelatnosti u oblasti otpadnih voda na lokalnom nivou.....	19
3.2.	Praćenje ispuštanja otpadnih voda.....	27
3.2.1.	Registar voda, vodni informacioni sistem i registar vršilaca komunalnih djelatnosti	27
3.2.2.	Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda - PPOV	30
3.2.3.	Evidencija količine i kvaliteta otpadnih voda	40
3.2.4.	Upravljanje kanalizacionim muljem iz PPOV-a	45
3.2.5.	Naknada za zaštitu voda od zagađenja	49
3.3	Izveštavanje o otpadnim vodama u Crnoj Gori	50
3.3.1.	Izveštavanje o otpadnim vodama na lokalnom nivou	50
3.3.2.	Izveštavanje o otpadnim vodama na državnom nivou	53
3.4	Inspeksijski nadzor i kontrola	54

Pojmovnik

Crna Gora – CG

Državna revizorska institucija - DRI

Evropska unija – EU

NEAS - Nacionalna Strategija za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s' AP za period 2016-2020 i 2018-2020

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - MPŠV

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma – MEPG

Uprava za vode – UZV

Uprava za inspekcijske poslove – UIP

Opština Herceg Novi – OHN

Opština Budva – OBD

Opština Bar – OBR

Glavni grad Podgorica - GGP

Opština Danilovgrad – ODG

Opština Bijelo Polje – OBP

Opština Pljevlja – OPL

Opština Berane – OBA

d.o.o. Vodovod i kanalizacija Herceg Novi - d.o.o. VIK HN

d.o.o. Vodovod i kanalizacija Budva – d.o.o. VIK BD

d.o.o. Vodovod i kanalizacija Bar – d.o.o. VIK BR

d.o.o. Vodovod i kanalizacija Podgorica – d.o.o. VIK PG

d.o.o. Vodovod i kanalizacija Danilovgra – d.o.o. VIK DG

d.o.o. Vodovod i kanalizacija Bistrica Bijelo Polje – d.o.o. VIK Bistrica BP

d.o.o. Vodovod i kanalizacija Berane – d.o.o. VIK BA

Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda – PPOV-a

Efluent-prečišćena otpadna voda koja ističe iz postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u recipijent;

Prijemnik (recipijent)-prirodni i vještački vodotok, jezero, akumulacija, more i zemljište u koje se ispuštaju otpadne i atmosferske vode;

Aglomeracija-oblast gdje su stanovništvo i/ili privredne djelatnosti koncentrisane tako da se komunalna otpadna voda može sakupljati i sprovesti do postrojenja za prečišćavanje ili do krajnje tačke ispuštanja;

Otpadna voda-voda koja je promijenila svoje fizičke, hemijske ili biološke osobine kao rezultat ljudske aktivnosti;

Zagađivač-pravno ili fizičko lice, koje direktnim ili indirektnim djelovanjem ili propuštanjem djelovanja prouzrokuje zagađenje voda i životne sredine;

Mulj-kanalizacioni mulj obrađen ili neobrađen iz postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda;

1 E.S. (jedan ekvivalent stanovnik)-organsko biorazgradivo opterećenje koje ima petodnevnu biohemijску potrošnju kiseonika kao BPK5 od 60 grama kiseonika na dan;

1. Opšti dio

1.1 Osnov za reviziju

1.1.1 Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije uspjeha „**Efikasnost upravljanja sistemom otpadnih voda**” sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG” br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, čl. 4 („Sl. list RCG “br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG “br. 17/07, 73/10, 40/11, 31/14 i 70/17);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata od 30.12.2020. godine (DRI Broj: 06-357/19) i
- Odluci o vršenju revizije broj: 02-035/21-1677/2 od 02.09.2021. godine, Kolegijuma DRI u sastavu: dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i Nikola N. Kovačević (član Kolegijuma).

Revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovníkom Državne revizorske institucije („Sl. list CG “br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja revizije uspjeha („Sl. list CG“, br. 68/19) i
- INTOSAI okvirom profesionalnih objava (IFPP).

U skladu sa članom 144 Ustava Crne Gore¹, Državna revizorska institucija Crne Gore (DRI) vrši reviziju zakonitosti i uspješnosti upravljanja državnom imovinom i obavezama, budžetima i svim finansijskim poslovima čiji su izvori finansiranja javni ili nastaju korišćenjem državne imovine.

Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji, član 5 Zakona, Institucija kroz postupak revizije utvrđuje:

- **uspješnost** ostvarenja ciljeva poslovanja ili ciljeva pojedinih finansijskih transakcija, programa, projekata, korišćenje ljudskih, finansijskih i drugih resursa subjekata revizije, kao i
- **efekte** ostvarenih ciljeva i rezultata u odnosu na planirane.

1.1.2 Razlozi za vršenje revizije

Voda je jedinstven i nezamjenljiv prirodni resurs ograničenih količina i neravnomjerne prostorne i vremenske raspodjele. Iz činjenice da su svi oblici života i sve ljudske aktivnosti više ili manje vezane za vodu jasno proizilazi važnost odnosa prema vodi i značaj dokumenata kojima se taj odnos uređuje.

---

¹„Sl. list CG“, br. 38/13

Otpadna voda je voda koja je promijenila svoje fizičke, hemijske ili biološke osobine kao rezultat ljudske aktivnosti. Postoje više vrsta otpadnih voda i to: domaće otpadne vode, sanitarne otpadne vode, komunalne ili gradske otpadne vode, fekalne otpadne vode, industrijske otpadne vode, atmosferske (kišne) vode i infiltracione (podzemne) vode.

Dostupni izvještaji nadležnih organa ukazuju na **porast nivoa otpadnih voda**, posebno komunalnih i industrijskih otpadnih voda. Netretirane industrijske i komunalne otpadne vode predstavljaju ključne izvore zagađenja² voda u Crnoj Gori. Takođe, može se reći da je **jedan od najznačajnijih uzroka zagađenja** površinskih i podzemnih voda neodgovarajuće stanje kanalizacionih infrastruktura, odnosno **neadekvatno sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda**. Količine produkovanih otpadnih voda od stanovništva, i institucionalnih i komercijalnih izvora u naseljenim mjestima dopijevaju u površinske vode – rijeke, jezera, more, kao prijemnike, preko ispusta kanalizacionih mreža. Te su količine ograničene područjem pokrivenim kanalizacionim sistemom kao i brojem stanovnika koji koriste te sisteme.

1.2 Cilj revizije i revizorska pitanja

Cilj revizije je bio da se ocijeni u kojoj mjeri je uspostavljeno upravljanje sistemom otpadnih voda na državnom i lokalnom nivou efikasno.

Pod efikasnim upravljanjem se smatra u kojoj mjeri je obezbijeđeno da je sistem održiv i u kojoj mjeri obezbjeđuje dobar kvalitet voda, u cilju očuvanja zdravlja građana Crne Gore.

Cilj revizije je i formulisanje preporuka čija će realizacija doprinijeti povećanju efikasnosti upravljanja sistemom otpadnih voda.

U svrhu ostvarivanja postavljenog cilja revizije formulirano je **glavno revizorsko pitanje**:

Da li je uspostavljen održiv sistem upravljanja komunalnim otpadnim vodama koji obezbjeđuje dobar kvalitet voda u cilju očuvanja zdravlja građana Crne Gore?

i revizorska pitanja:

- 1. Da li su usvojeni odgovarajući dokumenti (strategije i planovi) u cilju unaprjeđenja upravljanja komunalnim otpadnim voda i kanalizacionim muljem?**
- 2. Da li je uspostavljeno odgovarajuće praćenje ispuštanja komunalnih otpadnih voda u prijemnik (recipijent) i obračun i naplata naknade za zaštitu voda od zagađenja?**

---

² Zagađivanje je direktno ili indirektno uvođenje, kao rezultat aktivnosti čovjeka, supstanci ili toplote u vazduh, vodu ili zemljište, a koje može biti štetno po ljudsko zdravlje ili kvalitet akvatičkih ekosistema ili suvozemnih ekosistema direktno zavisnih od vodenih ekosistema ili koje umanjuje ili ometa uobičajena i druga legitimna korišćenja životne sredine, dok je zagađujuća supstanca svaka supstanca koja može da izazove zagađenje vode.

3. **Da li je uspostavljen odgovarajući sistem izvještavanja o ispuštanju komunalnih otpadnih voda i izgradnji kolektorskih sistema za tretman otpadnih voda i kanizacionog mulja?**
4. **Da li su preduzete adekvatne mjere u cilju uspostavljanja nadzora i kontrole otpadnih voda na državnom i lokalnom nivo?**

1.3 Obim i ograničenja

Revizijom su obuhvaćene komunalne otpadne vode definisane Zakonom o upravljanju komunalnim otpadnim vodama. Komunalne otpadne vode, koje su obuhvaćene ovim Zakonom su otpadne vode iz domaćinstava ili mješavina te vode sa industrijskim otpadnim vodama i/ili atmosferskim otpadnim vodama.

Revizijom su obuhvaćeni sledeći **subjekti revizije**:

1. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede;
2. Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma;
3. Uprava za vode;
4. Lokalne samouprave:
  - 4.1. Glavni Grad Podgorica;
  - 4.2. Opština Danilovgrad;
  - 4.3. Opština Bijelo Polje;
  - 4.4. Opština Berane;
  - 4.5. Opština Pljevlja;
  - 4.6. Opština Budva;
  - 4.7. Opština Bar i
  - 4.8. Opština Herceg Novi.
5. Privredna društva:
  - 5.1. d.o.o. Vodovod i kanalizacija Podgorica;
  - 5.2. d.o.o. Vodovod i kanalizacija Danilovgrad;
  - 5.3. d.o.o. Vodovod i kanalizacija „Bistrica” Bijelo Polje;
  - 5.4. d.o.o. Vodovod i kanalizacija Berane;
  - 5.5. d.o.o. Vodovod Pljevlja;
  - 5.6. d.o.o. Otpadne vode Budva;
  - 5.7. d.o.o. Vodovod i kanalizacija Budva;
  - 5.8. d.o.o. Vodovod i kanalizacija Bar;
  - 5.9. d.o.o. Vodovod i kanalizacija Herceg Novi i
  - 5.10. d.o.o. Društvo za izgradnju vodovodne i kanizacione infrastrukture u Opštini Herceg Novi.
6. Uprava za inspekcijske poslove.

Period koji je obuhvaćen ovom revizijom jeste od **2018 do 2020.** godine, shodno usvojenoj Nacionalnoj strategiji za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena sa AP za period 2016-2020. godina i AP za period 2018-2020. godina. Takođe, revizijom je obuhvaćeno trenutno stanje rada PPOV-a, kolektorskih sistema, kanalizacionih mreža i stanja upravljanja kanalizacionim muljem iz PPOV-a.

Revizijom nijesu bili obuhvaćene aglomeracije ispod 2000ES pa samim tim nijesu mogli biti sagledani poslovi inspeksijskog nadzora od strane komunalnih inspektora nadležnih organa lokalne uprave. Revizijom se nije utvrđivalo da li nadležne institucije³ raspolažu dovoljnim ljudskim resursima, izuzev UIP, kao ni efikasnost i efektivnost u prikupljanju i trošenju sredstava od ekoloških naknada.

1.4 Kriterijumi revizije

U skladu sa ciljem revizije, revizorskim pitanjima i potpitanjima, postavljeni su **kriterijumi revizije** u odnosu na koje je data ocjena utvrđenog stanja. Kriterijumi revizije su:

- Mjere iz Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena **su realizovane u skladu sa usvojenim AP za period 2016-2020 i 2018-2020;**
- Donešena je **Strategija i Plan upravljanja komunalnim otpadnim vodama;**
- Donešen je **Program monitoringa komunalnih djelatnosti i Godišnji izvještaj o rezultatima monitoringa komunalnih djelatnosti;**
- Donešen je **Plan upravljanja kanalizacionim muljem;**
- Donešen je **Program izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda;**
- JLS donijele su **dugoročne, srednjoročne i kratkoročne, kao i planove razvoja obavljanja komunalne djelatnosti;**
- Zaključeni su **ugovori o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti i korišćenju komunalne infrastrukture i drugih sredstava u svojini lokalne samouprave** sa vršiocima komunalnih djelatnosti;
- Doneseni su **godišnji programi investicionog održavanja** od strane jedinica lokalne samouprave, kao i **godišnji programi tekućeg održavanja** od strane vršilaca komunalnih djelatnosti;
- Donešen je **Operativni plan zaštite vode od havarijskog zagađenja** za vode od značaja za Crnu Goru, kao i za vode lokalnog značaja;
- Uspostavljen je **Registar voda** od značaja za Crnu Goru i od lokalnog značaja;
- Uspostavljen je **Vodni informacioni sistem;**
- Organ nadležan za upravljanje vodama dostavlja redovno zagađivačima **zahtjeve o dostavljanju informacije o ispravnosti i baždarenju mjernih uređaja;**

---

³Na državnom i lokalnom nivou

- Vodni objekti za prečišćavanje i odvođenje otpadnih voda **upisani su u katastar nepokretnosti i izvršeno je njihovo atestiranje** pri puštanju u pogon, kao i u propisanim rokovima tokom upotrebe;
- Redovno se dostavljaju **Izveštaji o ukupnim količinama ispuštenih otpadnih voda** u recipijent;
- Donesen je **Državni plan upravljanja otpadom** i na bazi istog **Izveštaji o sprovođenju Državnog plana upravljanja otpadom**;
- Doneseni su **planovi upravljanja kanalizacionim muljem**;
- Uspostavljen je **efikasan obračun i evidencija nakande za zaštitu voda od zagađenja**;
- Urađen je **Izveštaj o realizaciji programa izgradnje** kolektorskih sistema i postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda i tretmanu kanalizacionog mulja;
- Urađen je **Izveštaj o sprovođenju godišnjeg programa investicionog održavanja** komunalne djelatnosti;
- Urađen je **Izveštaj o stanju ispuštanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda** za aglomerciju u Crnoj Gori;
- Urađen je **Izveštaj o stanju ispuštanja otpadnih voda** od strane JLS za aglomerciju na svom području;
- Urađen je **Izveštaj o realizaciji programa obavljanja komunalne djelatnosti** i
- Stvoreni su uslovi za uspostavljanje adekvatnog **sistema nadzora i kontrole** otpadnih voda na državnom nivou.

Kriterijumi revizije koji su korišteni u ovoj reviziji proizilaze iz međunarodnih standarda⁴, relevantnih evropskih direktiva⁵ i pravne regulative definisane domaćim pravnim aktima.

1.5 Izvori informacija i metode prikupljanja podataka

Kao primaran izvor informacija u postupku revizije korišćena je dokumentacija kojom raspolažu subjekti revizije, koja se odnosi na sprovedene mjere u oblasti upravljanja otpadnim vodama. Takođe, korišćeni su i sekundarni izvori podataka u smislu analize zakonske i podzakonske regulative, strateških dokumenata, planova, izvještaja, statističkih podataka i sl.

Od subjekta revizije traženi su:

1. Izvještaji o implementaciji Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s' AP za period 2016-2020 i 2018-2020;
2. Strategija i Plan upravljanja komunalnim otpadnim vodama;
3. Program monitoringa komunalne djelatnosti i Izvještaj o rezultatima monitoringa za period od 2018 do 2020. godine;

---

⁴INTOSAI (2016), ISSAI 5110 – Uputstva za izvršenje revizije uspjeha sa ekološkom perspektivom

⁵Direktiva 91/271/EEC o prečišćavanju komunalnih otpadnih voda

4. Program izgradnje i Izvještaj o realizaciji programa izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda;
5. Dugoročni, srednjoročni i kratkoročni planovi razvoja komunalnih djelatnosti;
6. Ugovor o povjeravanju obavljanju komunalnih djelatnosti i korišćenja komunalne infrastrukture i drugih sredstava u svojini lokalne samouprave;
7. Operativni plan zaštite od havarijskog zagađenja voda od značaja za Crnu Goru i od lokalnog značaja;
8. Izvod iz uspostavljenog registra voda od značaja za Crnu Goru;
9. Izvod iz uspostavljenog vodnog informacionog sistema;
10. Dokumentacija o ispravnosti i baždarenju mjernih uređaja sa kojima raspolaže Uprava za vode;
11. Rešenja o naplati naknade za zaštitu voda od zagađenja;
12. Godišnji program i Izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa obavljanja komunalnih djelatnosti za period od 2018 do 2020. godine;
13. Programi investicionog održavanja komunalne infrastrukture i Izvještaj o sprovođenju godišnjeg programa investicionog održavanja komunalne infrastrukture;
14. Vodne dozvole izdate od strane nadležnih organa na državnom i lokalnom nivou za ispuštanje komunalnih otpadnih voda u recipijent i za ispuštanje industrijskih voda u kolektorske sisteme, postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda ili recipijent;
15. Izvještaje o stanju ispuštanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda, za aglomeraciju u Crnoj Gori za period od 2018 do 2020. godine;
16. Rezultati monitoringa ispuštanja efluenta iz postrojenja za prečišćavanje komunalnih i industrijskih otpadnih voda za period 2018 do 2020. godine;
17. Izvještaje o stanju ispuštanja otpadnih voda, za aglomeraciju lokalne samouprave za period od 2018 do 2020. godine i dr.

Metode prikupljanja informacija koje su korišćenje prilikom vršenja revizije su: pregled i analiza dokumentacije, metod obrade statističkih podataka, deskriptivni metod i intervju.

Analiza prikupljenih podataka i informacija izvršena je putem metode deskripcije, analize i sinteze, komparativne analize, kritičkog pregleda, kvalitativne analize dokumentacije i informacija.

2. Pravni i administrativni okvir

2.1 Pravni okvir

Ustavom Crne Gore garantuje se pravo na zdravu životnu sredinu. U skladu sa članom 23 Ustava „Svako ima pravo na zdravu životnu sredinu. Svako ima pravo na blagovremeno i potpuno obavještanje o stanju životne sredine, na mogućnost uticaja prilikom odlučivanja o pitanjima od značaja za životnu sredinu i na pravnu zaštitu ovih prava. Svako je, a posebno država, obavezan da čuva i unapređuje životnu sredinu.”

Zakonom o vodama uređuje se pravni status i način integralnog upravljanja vodama, vodnim i priobalnim zemljištem i vodnim objektima⁶, uslovi i način obavljanja vodne djelatnosti i druga pitanja od značaja za upravljanje vodama i vodnim dobrom, kao što su:

- teritorijano upravljanje vodama (vode od lokalnog i državnog značaja, vodna područja, planovi upravljanja vodama i td.)
- korišćenje voda (za vodosnadbijevanje, navodnjavanje, flaširanje, uzgoj ribe, proizvodnja električne energije, plovidbu, sport i rekreaciju i td.)
- zaštita od zagađenja, uz definisanje područja posebne zaštite voda, osjetljivih i ranjivih područja, kao i planova zaštite od zagađenja, monitoring i sl.
- uređenje vodotoka i zaštita od štetnih dejstava voda (definisanje ugroženih područja od poplava, zaštita od erozije i bujica, mjere i planovi zaštite i dr.

Zakonom o komunalnim djelatnostima određuju se komunalne djelatnosti, uređuju uslovi i način obavljanja komunalnih djelatnosti i druga pitanja od značaja za komunalne djelatnosti. Komunalne djelatnosti su pružanje komunalnih usluga koje su nezamjenljiv uslov života i rada građana, privrednih i drugih subjekata na teritoriji jedinice lokalne samouprave i održavanje komunalne infrastrukture, opreme i sredstava za obavljanje tih djelatnosti. Među komunalnim djelatnostima koje tretira ovaj zakon je i upravljanje komunalnim otpadnim vodama u smislu:

- prihvatanje i odvođenje otpadnih voda iz domaćinstava i voda sličnog sastava javnom kanalizacijom, njihovo prečišćavanje i ispuštanje u recipijent;
- prihvatanje i odvođenje predtretiranih otpadnih voda nastalih tokom proizvodnog procesa koje se ispuštaju u mrežu javne kanalizacije za otpadne vode;
- crpljenje, odvoz i zbrinjavanje otpadnih voda iz septičkih jama i
- tretman i zbrinjavanje kanizacionog mulja.

---

⁶ Vodni objekti i sistemi smatraju se građevinski i drugi objekti ili skup objekata, sa pripadajućim uređajima, koji čine tehničku, odnosno tehnološku cjelinu, a služe za obavljanje vodne djelatnosti a u koje spadaju vodni objekti za prihvatanje, prečišćavanje i odvođenje otpadnih voda

Zakonom o upravljanju komunalnim otpadnim vodama uređuje se upravljanje komunalnim otpadnim vodama, uslovi koje treba da ispunjavaju kolektorski sistemi i postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda, način prikupljanja, prečišćavanja i ispuštanja komunalnih otpadnih voda i druga pitanja od značaja za upravljanje komunalnim otpadnim vodama. Komunalne otpadne vode, u smisli ovog zakona, su otpadne vode iz domaćinstava ili miješavina te vode sa industrijskim otpadnim vodama i/ili atmosferskim otpadnim vodama.

Zakonom o finansiranju upravljanja vodama uređuju se izvori sredstava za finansiranje upravljanja vodama, način obračunavanja i plaćanja naknada za zaštitu i korišćenje voda i vodnog dobra, kao i principi finansiranja poslova upravljanja vodama.

Zakonom o lokalnoj samoupravi jedinice lokalne samouprave uređuju i obezbeđuju obavljanje i razvoj komunalnih djelatnosti, održavanje komunalnih objekata i komunalnog reda.

U cilju zaokruživanja pravnog okvira donešen je niz podzakonskih akata kako bi se unaprijedio sistem upravljanja otpadnim vodama u Crnoj Gori:

- Uredba o sadržaju i načinu vođenja vodnog informacionog sistema;
- Pravilnik o načinu i uslovima mjerenja količine otpadnih voda koje se ispuštaju u prijemnik;
- Pravilnik o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda u recipijent i javnu kanalizaciju;
- Pravilnik o monitoringu i vrednovanju rezultata kvaliteta i količine ispuštenog efluenta komunalnih i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda;
- Pravilnik o sadržaju izvještaja o ispuštanju (dispoziciji) komunalnih otpadnih voda i biološko razgradivih industrijskih otpadnih voda;
- Pravilnik o sadržaju evidencije ispuštanja komunalnih otpadnih voda i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda;
- Pravilnik o sadržaju programa izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda i dr;
- Pravilnik o bližem sadržaju godišnjeg programa obavljanja komunalnih djelatnosti i godišnjeg izvještaja o realizaciji godišnjeg programa obavljanja komunalnih djelatnosti;
- Pravilnik o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda i sadržaju izvještaja o utvrđenom kvalitetu otpadnih voda;
- Pravilnik o geografskim granicama, broju i kapacitetu aglomeracija;
- Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština;
- Pravilnikom o bližim uslovima i načinu vođenja registra vršilaca komunalnih djelatnosti i izdatih rješenja o ispunjenosti uslova za obavljanje komunalnih djelatnosti;

- Odluka o visini i načinu obračunavanja vodnih naknada i kriterijumima i načinu utvrđivanja stepena zagađenosti voda;
- Odluka o izradi strateške procjene uticaja na životnu sredinu za državni plan upravljanja komunalnim otpadnim vodama u crnoj gori za period 2018-2035. godine;
- Odluku o određivanju voda od značaja za Crnu Goru i
- Naredba o načinu uplate javnih prihoda.

2.2 Administrativni okvir

U skladu sa zakonskom regulativom, nadležnosti u ovoj oblasti povjerene su sledećim organima uprave:

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede vrši između ostalog poslove uprave koji se odnose na sistemska rješenja za obezbjeđenje i korišćenje voda, vodnog zemljišta i vodoizvorišta za vodosnabdijevanje, **zaštitu voda od zagađivanja, uređenje voda i vodotoka** i zaštitu od štetnog dejstva voda, kao i sistemske i druge podsticajne mjere za unapređenje ovih oblasti. U nadležnosti ovog ministarstva je izrada, učestvovanje u izradi i koordiniranju izrade strateških planiskih dokumenata koja su relevantna za upravljanje vodama, praćenje aktivnosti koje se odnose na korišćenje voda, zaštitu voda i zaštitu od štetnog dejstva voda.

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i ubranizma vrši, između ostalog, poslove uprave koji se odnose na predlaganje, izbor i praćenje realizacije sistemskih mjera za sprovođenje strateških dokumenata, planova, programa i akcionih planova u oblastima upravljanja otpadom, vodosnabdijevanja i **upravljanja otpadnim vodama koje se prikupljaju u okviru gradskih kanizacionih mreža**, kao i drugim komunalnim djelatnostima. Takođe, **program izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda utvrđuje Vlada Crne Gore, na predlog Ministarstva.**

Uprava za vode vrši poslove koji se odnose na: obezbjeđenje i sprovođenje mjera i radova na uređenju voda i vodotoka, zaštiti od štetnog dejstva voda i zaštiti voda od zagađivanja; obezbjeđenje korišćenja voda, materijala iz vodotoka, vodnog zemljišta i vodnih objekata u državnoj svojini, putem koncesija, zakupa i sl.; upravljanje vodnim objektima za zaštitu od štetnog dejstva vode; vođenje investitorskih poslova, vršenje stručnog nadzora i kontrolu kvaliteta izvedenih radova; tehnički pregled i prijem izvedenih radova; izdavanje vodnih akata; obračun vodnih naknada; uspostavljanje i vođenje vodnog informacionog sistema, vodnih katastara, registra voda od značaja za Crnu Goru i monitoringa prirodnih i drugih pojava radi obezbjeđenja podataka za zaštitu od štetnog dejstva voda; pripremu stručnih osnova za propise, planove i programe i dr.

Uprava za inspeksijske poslove vrši poslove koji se odnose na inspeksijski nadzor u oblastima ekonomskog tržišta, turizma, rada i zaštite i zdravlja na radu, metrologije, dragocjenih metala, igara na sreću, javnih nabavki, zdravstva, sanitarnih poslova, socijalne i dječje zaštite, ekologije i

sl. Takođe, Uprava vrši i davanje instrukcija, stručnih mišljenja i objašnjenja u vezi primjene propisa nad kojima vrši nadzor, vođenje evidencija o izvršenim inspekcijskim pregledima; sačinjavanje i dostavljanje propisanih izvještaja, saradnju sa organima državne uprave, drugim državnim organima i organima lokalne samouprave.

Jedinice lokalne samouprave obavezne su da obezbijede da aglomeracije na njenoj teritoriji budu opremljene kolektorskim sistemima, a u skladu sa Programom izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda. Vodni objektom koji služe za prihvatanje, prečišćavanje, odvođenje i ispuštanje otpadnih voda naselja, kao objektima od javnog interesa u državnoj svojini, svojinska prava i ovlašćenja vrši jedinica lokalne samouprave, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno. Takođe, u okviru lokalnih samouprava nalaze se stručne i posebne službe koje su zadužene za vršenje i sprovođenje poslova iz svoje nadležnosti. U okviru jedinica lokalnih samouprava funkcioniše Komunalna policija u čijoj su nadležnosti poslovi komunalnog nadzora i obezbjeđivanje komunalnog reda u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast komunalnih djelatnosti i druge oblasti u kojima opština vrši sopstvene poslove ili poslove iz nadležnosti državne uprave koji su joj preneseni zakonom ili povjereni na osnovu zakona. To su između ostalog i poslovi snabdijevanja vodom, **prečišćavanja otpadnih voda, odvođenja otpadnih i atmosferskih voda** i dr.

Privredna društva čiji su osnivači jedinice lokalne samouprave, osnovana između ostalog da se bave i poslovima **sakupljanja i transporta komunalnih i atmosferskih voda sa područja lokalnih samouprava, kao i održavanjem kanalizacionog sistema i sistema za atmosferske vode i prečišćavanje otpadnih voda iz kanalizacionih sistema.**

3 Nalazi revizije

Crna Gora je na Međunarodnoj konferenciji u Briselu, otvorila pregovoračko poglavlje 27-Životna sredina i klimatske promjene. Poglavlje 27 jedno je od najzahtjevnijih i najskupljih poglavlja kada je u pitanju njegova implementacija u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

3.1 Strategije i planovi razvoja komunalnih djelatnosti u oblasti otpadnih voda

3.1.1 Nacionalna strategija za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena - NEAS

Da bi se postigla postepena i puna transpozicija ukupne pravne tekovine EU za poglavlje 27-Životna sredina i promjene klime u pravni sistem Crne Gore Vlada je usvojila Nacionalnu strategiju za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s' Akcionim planom za period 2016-2020⁷. Usvojena Strategija i AP omogućili su Vladi da prati da li se planirane obaveze ispunjavaju i da li se planirane mjere sprovode u određenim vremenskim okvirima, uključujući blagovremeno planiranje i pružanje neophodne finansijske i tehničke pomoći nadležnim organima. Na osnovu vremenskih okvira i aktivnosti obuhvaćenih NEAS-om, Crna Gora imala je za cilj da transponuje i implementira veći dio pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena do kraja 2020. godine.

Strategija je strukturirana u tri dijela. Prvi dio dokumenta je strateški dio u kome je definisan strateški pristup Crne Gore procesu usklađivanja sa EU u Poglavlju 27 sa svih deset pod-sektora. Drugi dio je ekonomska i finansijska analiza koja sadrži procjenu ukupnih troškova usklađivanja, ograničenja finansijske priuštivosti i potrebne finansijske resurse, dok u trećem dijelu je predstavljen AP koji sadrži pregled aktivnosti koje omogućuju Vladi da ispuni obaveze u procesu evropske integracije na planiran i proaktivan način.

U sektoru Kvalitet voda⁸ predstavljen je pregled stanja usklađenosti pravnih akata sa Direktivama EU, pregled stanja usvojenih Nacionalnih strategija i Planova, kao i nedostaci u pogledu organizovanosti, nadležnosti, raspoloživosti kapaciteta za efikasnu transpoziciju propisa EU i implementaciju istih u propise Crne Gore.

Takođe, u cilju potpune implementacije Direktive 91/271/EEZ koja se odnosi na prečišćavanje komunalnih otpadnih voda u Strategiji se navodi da će biti urađeno sljedeće:

---

⁷Zaključak Vlade Crne Gore broj: 08-2184 od 25. avgusta 2016. godine

⁸ Sektoru Kvalitet voda pripadaju i komunalne otpadne vode

- Nastaviće se sa izgradnjom infrastrukture (izgradnja PPOV-ova, nove kanalizacione mreže, sanacija postojećih kanalizacionih sistema i sl.). Plan je da se broj PPOV-ova sa sadašnja 4 PPOV i 67% stanovništva priključenog na kanalizacionu mrežu u urbanim naseljima, do 2022. godine poveća na 14 PPOV-a, dok će povezanost na kanalizacionu mrežu u urbanim naseljima iznositi 75–80% stanovništva. Do 2029. godine u svim naseljima u CG, koja imaju preko 2000E.S. biće izgrađena sva planirana PPOV-i (punog kapaciteta), a % povezanosti stanovništva na kanalizacionu mrežu biće više od 90% (ostaće nepovezani djelovi koji nemaju za to tehničku mogućnost ili nije finansijski isplativo shodno Direktivi). Do realizacije ovog cilja doći će se fazno, s tim što veće aglomeracije i aglomeracije sa osjetljivim recipijentom imaju veći prioritet i biće realizovane do 2022. godine;

- Plan sprovođenja Direktive 91/271/EEZ koja se odnosi na prečišćavanje komunalnih otpadnih voda – Ovaj plan pripremiće MORT⁹ u saradnji sa JLS, nakon potpunog transponovanja predmetne direktive u pravni sistem Crne Gore, odnosno donošenja akata o aglomeracijama i osjetljivim područjima, uzimajući u obzir dosadašnje realizovane aktivnosti i prethodno usvojena strateška dokumenta, urađenu projektnu dokumentaciju i analizu stanja i potreba na terenu. S tim u vezi, potrebno je ažurirati kalendar radova i investicija u definisanim aglomeracijama, kao i razmotriti potrebu da se izvrši ažuriranje master planova u oblasti otpadnih voda na kraju planirane druge faze implementacije (2019).

Usvajanjem Pregovaračke pozicije za Poglavlje 27 i Program pristupanja Crne Gore EU 2018-2020, izvršeno je revidiranje AP, u kome su i obaveze koje nijesu realizovane iz AP 2016-2020, prenešene u AP za NEAS period 2018-2020.¹⁰ AP 2018-2020 predviđena je realizacija 253 obaveze (131 u okviru transpozicije i 122 u okviru implementacije).

MORT je bilo u obavezi da polugodišnje izvještava Vladu o realizaciji AP iz NEAS za period 2018-2020, pa je u dosadašnjem periodu dostavilo:

1. Prvi polugodišnji izvještaj o realizaciji AP iz NEAS za period 2018-2020, za izvještajni period jul-decembar 2018.godine;¹¹
2. Drugi polugodišnji izvještaj o realizaciji AP iz NEAS za period 2018-2020, za izvještajni period januar-jun 2019.godine¹² i
3. Treći polugodišnji izvještaj o realizaciji AP iz NEAS za period 2018-2020, za izvještajni period jul-decembar 2019. godine¹³ i
4. Završni izvještaj o realizaciji NEAS s AP za period 2016-2020¹⁴

---

⁹Ministarstvo održivog razvoja i turizma, odnosno u periodu na koji se odnosi revizija Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

¹⁰Zaključak Vlade broj: 07-3280 od 28. juna 2018. godine

¹¹Zaključak Vlade broj: 07-6221 od 17. januara 2019. godine

¹²Zaključak Vlade broj: 07-3145 od 18. jula 2019. godine

¹³Zaključak Vlade broj: 07-8074 od 16. januara 2020.godine

¹⁴Objavljeno 27.11.2020. godine

- Usaglašenost domaće regulative, u oblasti otpadnih voda, sa propisima EU je visoka i iznosi preko 96%.
- U NEAS-u je istaknuto da će do kraja 2022. godine broj PPOV-a biti četrnaest, dok će povezanost na kanalizacionu mrežu u urbanim naseljima iznositi 75-80 %.

Direktiva 91/271/EEC o otpadnim vodama usaglašena je kroz Zakon o upravljanu komunalnim otpadnim vodama, Pravilnik o geografskim granicama, broju i kapacitetu aglomeracija, Pravilnik o monitoringu i vrednovanju rezultata kvaliteta i količine ispuštenog efluenta komunalnih i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda, Pravilnik o sadržaju evidencije ispuštanja komunalnih otpadnih voda i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda, Pravilnik o sadržaju izvještaja o ispuštanju (dispoziciji) komunalnih otpadnih voda i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda, Pravilnik o sadržaju programa izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda, Odluku o određivanju osjetljivih područja na vodnom području dunavskog i jadranskog sliva, Plan upravljanja komunalnim otpadnim vodama Crne Gore (2020-2035) i Program izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda (2019-2022).

3.1.2 Strategija upravljanja vodama i Plan upravljanja komunalnim otpadnim vodama

Strategija upravljanja vodama usvojena je u julu 2017. godine i ista je dokument dugoročnog planiranja koji utvrđuje viziju, dugoročne i kratkoročne ciljeve nacionalne politike u upravljanju vodama i razvoju vodnog sektora. Strategija naročito sadrži ocjenu postojećeg stanja u oblasti upravljanja vodama, ciljeve i smjernice za upravljanje vodama, mjere za ostvarivanje utvrđenih ciljeva upravljanja vodama i projekciju razvoja upravljanja vodama. Zakonom o vodama definisano je da se Strategija donosi za period od 10 godina i da realizaciju Strategije prati MPŠV na bazi koje sačinjava trogodišnji izvještaj o realizaciji Strategije.¹⁵ Takođe, Strategija se preispituje po isteku šeste godine od dana donošenja, odnosno može se preispitati i prije ovog roka, ako MPŠV prilikom praćenja realizacije iste utvrditi da je došlo do bitnih izmjena okolnosti na osnovu kojih je sačinjena Strategija.

- Vlada Crne Gore u junu mjesecu 2018. godine usvojila je Izvještaj o sprovođenju strategije upravljanja vodama koji je dostavilo Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede bilo je u obavezi da naredni Izvještaj sačini zaključno sa junom mjesecom 2021. godine i isti dostavi Vladi na usvajanje, što nije učinjeno do okončanja terenske revizije.

---

¹⁵ Izvještaj se dostavlja Vladi na usvajanje

- U toku sprovođenja revizije, Vlada Crne Gore, na prijedlog MPŠV donijela je Planove upravljanja vodama na vodnom području Jadranskog i Dunavskog sliva.

Cilj ovog dokumenta je postizanje „dobrog hemijskog i ekološkog statusa“ svih kopnenih površinskih voda, te „dobrog kvaliteta i dobrog kvantitativnog statusa“ svih podzemnih voda.¹⁶

Monitoring komunalne djelatnosti je sistematsko i redovno praćenje stanja i procjenjivanje podataka koji se odnose na pojedine komunalne djelatnosti i promjenu kvaliteta i kvantiteta pružene komunalne usluge i isporučenog komunalnog proizvoda. Monitoring komunalnih djelatnosti sprovodi se na osnovu jednogodišnjeg programa koji donosi Vlada, a predlaže ga Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma na osnovu dostavljenih podataka od strane jedinica lokalnih samouprava i Agencija. Jedinice lokalne samouprave dužne su da MEPG dostavljaju propisane podatke potrebne za monitoring komunalnih djelatnosti.

MEPG dužno je da sačini Godišnji izvještaj o rezultatima monitoringa¹⁷ i dostavlja Vladi na usvajanje do 30. juna tekuće za prethodnu godinu. Takođe, Godišnji izvještaj se objavljuje na internet stranici Ministarstva.

- Iako je Zakon o komunalnoj djelatnosti stupio na snagu sredinom avgusta 2016. godine, Vlada Crne Gore na prijedlog MEPG nije do sada donosila Jednogodišnje programe monitoringa komunalnih djelatnosti niti usvojila Godišnji izvještaj o rezultatima monitoringa komunalnih djelatnosti. Takođe, nijesu donešeni podzakonski akti¹⁸ kojima bi se definisali podaci, rokovi, način dostavljanja i metodologija obrade podataka koji su predmet monitoringa.

Vlada Crne Gore usvojila je 2005. godine Master plan odvođenja otpadnih voda Crnogorskog primorja i Prijestonice Cetinje i Strateški master plan za kanalizaciju i otpadne vode u centralnom i sjevernom regionu Crne Gore. Istim su definisane potrebe u oblasti odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda u Crnoj Gori u kratkoročnom i dugoročnom periodu. Međutim, nacionalno zakonodavstvo nije u potpunosti bilo usklađeno sa pravnom legislativom EU u oblasti prečišćavanja komunalnih otpadnih voda u tom periodu, pa je 2016. godine ova nadležnost iz Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja prenešena na MORT.

NEAS-om sa AP za period 2016-2020 i 2018-2020 definisane su mjere koje je neophodno preduzeti kako bi nacionalno zakonodavstvo bilo usklađeno sa zakonodavstvom EU u oblasti prečišćavanja komunalnih otpadnih voda. Nakon NEAS-a, donešen je Plan upravljanja komunalnim otpadnim vodama u Crnoj Gori (2020-2035) koji je konsolidovao dva predhodno navedena master plana za upravljanje otpadnim vodama i on

---

¹⁶ U skladu sa Okvirnom direktivom EU o vodama (ODV, Direktiva 2000/60/EZ)

¹⁷ Podatke, rokove, način dostavljanja i metodologiju obrade podataka koji su predmet monitoringa utvrđuje Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma

¹⁸ Zakonom je bilo predviđeno da će se podzakonski akti donijeti u roku od godine dana

obuhvata cjelokupnu teritoriju Crne Gore. Takođe, Zakonom o upravljanju komunalnim otpadnim vodama predviđeno je da Program izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda utvrđuje Vlada Crne Gore na predlog MEPG. Sredstva za izgradnju kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda, u skladu sa programom obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore, budžeta jedinica lokalne samouprave, kreditnih sredstava, donacija i drugih izvora u skladu sa zakonom.

- Plan upravljanja komunalnim otpadnim vodama u Crnoj Gori (2020-2035) Vlada je usvojila u IV kvartalu 2019. godine i predstavlja krovni sektorski dokument u oblasti komunalnih otpadnih voda, koji daje smjernice razvoja u oblasti komunalnih otpadnih voda do 2035. godine, dok su Programom izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda definisane mjere i aktivnosti u periodu od tri godine.

Program izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda Vlada je bila dužna da donese u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona o upravljanju komunalnim otpadnim vodama. Isti je stupio na snagu u januaru 2017. godine a Program je donesen krajem 2019. godine.

3.1.3 Planovi razvoja komunalne djelatnosti u oblasti otpadnih voda na lokalnom nivou

Zakonom o vodama definisano je da obavljanje djelatnosti javnog vodosnabdijevanja i javne kanalizacije obezbjeđuje i uređuje jedinica lokalne samouprave. Radi obavljanja i razvoja ovih djelatnosti jedinica lokalne samouprave donosi dugoročne, srednjoročne i kratkoročne planove.

- Jedinice lokalnih samouprava¹⁹ nijesu donosile dugoročne i srednjoročne planove razvoja djelatnosti javne kanalizacije.

Jedinice lokalnih samouprava²⁰, sem Budve i Bijelog Polja, donijele su Strateške planove razvoja u kojima je između ostalog sagledano trenutno stanje kanizacionog sistema i sistema upravljanja otpadnim vodama. Strateški plan razvoja jedinice lokalnih samouprava predstavlja krovni strateški dokument kojim se utvrđuje postojeće stanje razvoja jedinice lokalne samouprave, definiše opšti cilj razvoja, specifični strateški ciljevi sa prioritetima za njihovo ostvarivanje po oblastima, projekti i programi u određenom vremenskom periodu, orjentaciona sredstva za sprovođenje Strateškog plana razvoja, način njihovog obezbeđivanja i druga pitanja od značaja za razvoj. U dijelu koji se odnosi na SWOT analizu predstavljene su

---

¹⁹ Glavni Grad Podgorica, Opština Danilovgra, Opština Pljevlja, Opština Berane, Opština Bijelo Polje, Opština Herceg Novi, Opština Budva i Opština Bar

²⁰ Strateški plan razvoja Opštine Herceg Novi za period do 2027. godine, Strateški plan razvoja Opštine Bar 2020-2025, Strateški plan razvoja Glavnog grada Podgorica 2020-2025, Strateški plan razvoja Opštine Danilovgrad 2019-2023, Strateški plan razvoja Opštine Berane 2019-2023,

slabosti nepostojanja sistema za odvođenje otpadnih voda i sistema za prečišćavanje otpadnih voda i šansa koja se postiže izgradnjom ovih sistema.

Od strane lokalnih samouprava dostavljeni su Programi uređenja prostora i izgradnji objekata, urađeni shodno čl. 244 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata²¹, čl. 16 Zakona o izgradnji objekata i uređenja prostora²² i Pravilniku o sadržini programa uređenja građevinskog zemljišta²³. U istima se navode u kojim mjesnim zajednicama se planiraju raditi projekti iz oblasti kanalizacione infrastrukture u tekućoj godini ukoliko se obezbijede finansijska sredstva.

Glavni grad Podgorica dostavio je studije koje pokrivaju **investicije u oblasti komunalnih otpadnih voda** i to:

- Pripremna studija razvoja sistema vodosnadbijevanja i odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda White Young Green Consultants, EuropeAid/124605/C/SERMULTI, april 2011/
- Studija izvodljivosti za izgradnju Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i proširenja kanalizacione mreže, Podgorica, Fichtner, april 2017 i
- Pred-studija izvodljivosti: Postrojenje za spaljivanje kanalizacionog mulja, Podgorica, AWIPLAN, januar 2017

U **GGP trenutno se realizuje projekat „Sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda Podgorica“**²⁴ čiji su nosioci GGP i ViK d.o.o. Podgorica. Procijenjeni ukupni trošak, na kojima se zasniva i procjena projekta, su preko 50 mil € i realizacija istog je predviđena kroz nekoliko faza i to:

- I. Faza I koja obuhvata izgradnju sistema za prečišćavanje otpadnih voda i proširenje kanalizacione mreže;
- II. Faza II koju sačinjavaju podfaza I i podfaza II a odnose se na proširenje kanalizacione mreže u centralnom dijelu Podgorice, kao i u perifernim područjima sjeverno, istočno i južno od trenutnog kanalizacionog sliva (podfaza I) i izgradnja kanalizacionog sistema na desnoj obali Morače, na području Donje Gorice i dijela Donjih Kokota.
- III. Faza III u okviru koje se dovršava proces razvoja kanalizacionog sistema Podgorice i to prva podfaza podrazumijeva razvoj kanalizacionog sistema u zapadnom i sjeverozapadnom dijelu grada i druga podfaza odnosi se na proširenje sekundarne mreže u jugoistočnom i istočnom dijelu grada.

Prava faza koja se odnosi na izgradnju sistema za prečišćavanje otpadnih voda obuhvata najznačajnije aktivnosti i to:

1. Novo mehaničko-biološko (PPOV) sa uklanjanjem nutrijenta;
2. Postrojenje za tretman kanalizacionog mulja (PTKM) sa digestijom u cilju dobijanja električne energije i tople vode;

---

²¹(„Sl. list CG”, br. 64/17 i 44/18)

²²(„Sl. list CG”, br. 51/08; 40/10; 34/11; 47/11; 35/13; 39/13 I 33/14)

²³(„Sl. list CG”, br. 60/01)

²⁴ <https://www.ovpg.me/>

3. Postrojenje za spaljivanje ostataka kanalizacionog mulja PSKM (uključujući spaljivanje svih organskih ostataka).

Proširenje kanalizacione mreže:

1. Primarni cjevovod (kolektor);
2. Pješački cjevovodni most za prenošenje hidrotehničkih instalacija sa desne na lijevu obalu Morače (prenosni kolektor, dopremanje otpadnih voda);
3. Proširenje sekundarne kanalizacione mreže kao prva faza planiranog povezivanja potrošača na kanalizacionu mrežu;
4. Unapređenje upravljanja otpadnim vodama u vinariji „13. jul – Plantaže“.²⁵

Vlada je za potrebe **opštine Danilovgrad**, 2010. godine potpisala Ugovor sa Evropskom bankom za Obnovu i Razvoj kreditni aranžman u iznosu od 5.350.000,00€ kojim će biti obuhvaćene četiri komponente²⁶:

- Rekonstrukcija postojeće i izgradnja nove vodovodne mreže;
- Nabavka i ugradnja SCADA sistema;
- Rekonstrukcija postojeće i izgradnju nove kanalizacione mreže i
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda.

Projektom „**Rekonstrukcija postojeće i izgradnja nove kanalizacione mreže u opštini Danilovgrad**” je predviđeno projektovanje oko 30 km fekalne kanalizacione mreže, dok će se u prvoj fazi od toga izgraditi oko 10 km kanalizacione mreže (rekonstrukcija postojeće i izgradnja nove). Ugovor za ovaj projekat je potpisan 26. septembra 2018. godine između Invenstitora (d.o.o. VIK Danilovgrad) i firme „Strabag AG” Austria, na iznos od 2.749.417,28€.

Kada je u pitanju projekat „**Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda**”, radi se o klasičnom sistemu prečišćavanja otpadne vode, sa tercijalnim tretmanom. Proces je zasnovan na nitrifikaciji i dentrifikaciji sa hemijskom precipitacijom fosfora. Tehnologija treba da se projektuje kao tehnologija sa cirkulišućim aktivnim muljem sa prednitrifikacionim tankom. Projektna dokumentacija se pravi za 12.000E.S., dok će se radovi u prvoj fazi izvoditi za 6.000E.S. Ugovor za ovaj projekat je potpisan 4. decembra 2018. godine između Invenstitora (d.o.o. VIK Danilovgrad) i firme „KARKANIAS Environmental Technology” S.A na iznos od 2.390.000,00€. **Trenutno je u toku faza revizije Glavnog projekta.**

Od strane opštine **Danilovgrad** dostavljeni su dopisi upućeni Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD-u), Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma²⁷ i Predsjedniku Vlade Crne Gore²⁸. U

---

²⁵ Kao indirektni ispuštač priključen na kanalizacionu mrežu, „Plantaže“ proizvode otpadne vode koje se odlikuju velikim organskim zagađenjem, što predstavlja rizik po adekvatan rad sadašnjeg i budućeg postrojenja.

²⁶ (Ugovorom je kao Invenstitor predviđen doo Vodovod i kanalizacija Danilovgrad)

²⁷Dopis broj 01-335/2/21-66 od 21.01.2021. g. i Urgencija broj: 01-335/21-402/1 od 18.03.2021. g.

²⁸Dopis broj: 01-319/21-473/1 od 29.03.2021. godine

istima se navodi u kojoj fazi se nalazi projekat „**Izgradnja infrastrukture u opštini Danilovgrad**” u skladu sa Ugovorom o kreditu br. 41252 koji je potpisan 8. decembra 2010. godine između Crne Gore i Evropske banke za obnovu i razvoj.²⁹ U dopisima se između ostalog navodi sledeće:

„Važno je istaći da se izmjena koncepta projekta u fazi kada su ugovoreni izvođači radova, svakako značajno odložila njegovu realizaciju, i to za više godina, čime bi se prolongirao negativan uticaj otpadnih voda sa teritorije opštine Danilovgrad na ekosistem rijeke Zete i odložilo ispunjavanje zahtjeva Evropske komisije kada je u pitanju poglavlje 27 Životna sredina i klimatske promjene. Takođe, potencijalna promjena samog koncepta u ovoj fazi nosi sa sobom i finansijske rizike, u smislu obezbeđivanja sredstava za realizaciju projekta, jer je izvjesno da će, u slučaju raskida ugovora ili prolongiranja njegove realizacije, izvođači i konsultant potraživati finansijsku nadoknadu na koju imaju pravo, u skladu sa potpisanim ugovorom.

Izmjena koncepta projekta zahtijevala bi ponavljanje sledećih aktivnosti:

- Izrada i izmjena prostorno-planske dokumentacije;
  - Ažuriranje postojeće ili izrada nove Studije izvodljivosti uključujući Cost-benefit analizu;
  - Potencijalno rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, u slučaju odabira lokacije koja nije u vlasništvu opštine;
  - Izrada i revizija nove projektne dokumentacije;
  - Procedura izrade i usvajanja novog Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu;
  - Definisanje tenderskih procedura u zavisnosti od izvora finansiranja;
  - Izrada novih tenderskih dokumentacija za izvođača i konsultanta;
  - Sprovođenje tenderskih procedura;
  - Obezbeđivanje tehničke podrške za izradu tenderskih dokumentacija za radove
- i
- Sprovođenje procedura ugovaranja izvođača i konsultanata.

Sve navedene aktivnosti zahtijevaju značajno vrijeme za realizaciju i značajna finansijska sredstva, čiji izvor je u ovom trenutku neizvjestan, bilo da je u pitanju obezbeđenje kreditnih sredstava ili bespovratnih sredstava, na osnovu kojih je u prethodnom periodu definisan finansijski okvir realizacije projekta. Kada je u pitanju obezbeđivanje međunarodnih sredstava, napominjemo da se radi o složenim i vremenski zahtjevnim pregovorima i procedurama.

Pored navedenih ekoloških, tehničkih, finansijskih i administrativnih rizika, važno je istaći da bi se raskidanjem ugovora sa izvođačem radova za izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Danilovgradu dovelo u pitanje i buduće obezbeđenje bespovratnih i kreditnih sredstava za realizaciju drugih projekata iz oblasti otpadnih voda i vodosnadbijevanja u Croj Gori”.

- Od strane d.o.o. VIK Danilovgrad dostavljene su avansne situacije koje su isplaćene izvođačima radova Strabag AG Austria u iznosu od 549.883,46€, Karkantias-environmental technology S.A u iznosu od 478.000,00€ i d.o.o. Pro-ing Novi Sad u iznosu od 63.766,00€. Takođe, dostavljena je prva privremena situacija koja nije isplaćena izvođaču radova Karkantias-environmental technology S.A u iznosu od 168.350,00€ i na koju se obračunava zatezna kamata sve do isplate iste Izvođaču radova.

---

²⁹Projekat se sastoji od četiri segmenta: Rehabilitacija i proširenje vodovodne mreže u opštini Danilovgrad, Automatizacija kontrole i upravljanja radom vodovodnog sistema-SCADA, Rekonstrukcija postojeće i izgradnje nove kanalizacione mreže i Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda.

MEPG imenovalo je stručnu Komisiju za sagledavanje aspekta lokacije „Landža” koja je predviđena za izgradnju PPOV-a u OPD. U Izvještaju se zaključuje da predmeta lokacija nije adekvatna za ovaj tip objekta sa prijedlogom da se PPOV gradi na drugoj lokaciji, kao što je na primjer lokacija u okviru Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija. Komisija je u zaključcima navela sledeće:

„Posebno je važno da je i pored svih primjedbi ovaj Elaborat³⁰ usvojen nekoliko dana prije proglašenja Parka prirode „Rijeka Zeta“. Komisija smatra da se posebno mora voditi računa o Parku prirode Zeta, jer sporno postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda pokriva neznatan dio otpadnih voda Bjelopavličke ravnice.

Predlog Komisije je da se PPOV gradi na drugoj lokaciji, kao što je na primjer lokacija u okviru Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija. Prednost ove lokacije jeste državna svojina (nepotrebna eksproprijacija), a na navedenoj lokaciji već postoji i manje postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda. Takođe, u neposrednoj blizini ove lokacije nema naselja, čime bi se izbjeglo eventualno nezadovoljstvo građana.

Izmještanje PPOV na ovu lokaciju dodatno bi poskupio Projekat, jer je potrebno postavljanje cijevi u dužini od oko 6 km.

Glavna prednost ove lokacije je i u tome što bi pokrila 100% otpadnih voda Bjelopavličke ravnice uključujući i farme koji su veliki zagađivači okoline i samog Parka prirode „Rijeka Zeta“. Cjevovod bi pratio gravitacioni pad (profil terena), tako da ne bi trebalo dodatno postavljanje pumpnih stanica.

Uzimajući u obzir iskazano nezadovoljstvo građana i nedostatke samog projekta Komisija je dala prijedlog sveobuhvatnog rješenja problema, koji će dugoročno tretirati problem otpadnih voda na cjelokupnoj teritoriji Bjelopavličke ravnice, sa posebnim akcentom na zaštiti Parka prirode „Rijeka Zeta“.

Potrebno je pristupiti izradi izmjene i dopune DUP-a i kroz upotrebu član 218a Zakona o planiranju i uređenju postora. Ovim postupkom bi bilo omogućeno da firma koja je već angažovana nastavi radove na novoj lokaciji u najkraćem vremenskom periodu, a to znači da bi se izbjegle štete po državu koje bi mogle nastati usled raskidanja ugovora sa istom”.

- Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 09.12.2021. godine razmotrila Informaciju i Zbirni izvještaj Komisije o analizi lokacije „Landža” predviđene za izgradnju PPOV-a u ODG, koje je dostavilo MEPG i donijela Zaključak³¹ u kome se između ostalog navodi da je Vlada saglasna sa zaključkom komisije da ova lokacija nije adekvatna za izgradnju PPOV-a u opštini Danilovgrad i da se razmotri lokacija u okviru Uprave za izvršenje krivičnih sankcija za izgradnju PPOV-a u opštini Danilovgrad.

U Informaciji i zbirnom izvještaju Komisije o analizi lokacije „Landža” predviđene za izgradnju PPOV-a u ODG nijesu sagledane posljedice koje će nastati promjenom lokacije izgradnje PPOV-a, a na koje se jasno ukazuje u dopisima upućenim od strane opštine Danilovgrad Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma³² i Predsjedniku Vlade Crne Gore³³.

---

³⁰ Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu

³¹ Broj: 04-6604/2 od 16 decembra 2021. godine

³² Dopis broj 01-335/2/21-66 od 21.01.2021. godine i Urgencija broj: 01-335/21-402/1 od 18.03.2021. godine

³³ Dopis broj: 01-319/21-473/1 od 29.03.2021. godine

Opština Danilovgrad dostavila je predsjedniku Vlade mišljenje³⁴ na informaciju koja je objavljena u medijima povodom Zaključka Vlade u kome se između ostalog ističe da lokacija „Landža” predviđena za izgradnju PPOV-a nije adekvatna. U mišljenju su jasno i precizno navede posljedice koje će nastati za OPD, ViK d.o.o. Danilovgrad i Državu CG u koliko dođe do realizacije Zaključka Vlade i Informacije i Zbirnog Izvještaja Komisije o analizi lokacije „Landža” predviđene za Izgradnju PPOV-a u ODG.

Opština Bar Odlukom o zaduživanju³⁵ kod Njemačke razvojne banke-KfW banke, uzela je kredit u iznosu od 10 mil € za izgradnju PPOV-a na Volujici. Od strane OBR dostavljena je informacija da je izvršena realokacija ovih sredstava, a u dopisu se ističe da je data saglasnost Ministarstva finansija, Ministarstva održivog razvoja i turizma i Vodacoma kao i saglasnost KfW banke.

- Na osnovu potreba i utvrđenih prioriteta za korišćenje sredstava kredita Njemačke razvojne banke-KfW banke kao i opravdanih zahtjeva građana iz naselja Sv.Ivan, Veliki Pijesak, Utjeha i mjesta koja gravitiraju ovom području Opština Bar je donijela odluku da se kreditna sredstva u prvoj fazi preusmjere za izgradnju vodovodne i kanalizacione mreže u navedenim naseljima kako bi se riješili krucijalni problemi građana, a da se u drugoj fazi radi PPOV-a na Volujici.

Jedinice lokalnih samouprava³⁶, sa ViK društvima zaključile su **Ugovore o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti i korišćenja komunalne infrastrukture** i drugih sredstava u svojini lokalne samouprave. ViK-im društvima su povjereni poslovi upravljanja otpadnim vodama na teritoriji lokalnih samouprava na način da iste obezbeđuju trajno i neprekidno, uz odgovarajući obim i kvalitet, nastojeći da razviju i poboljšaju uslugu i pruže zaštitu, sigurnost i funkcionalnost objekata, opreme i uređaja za pružanje usluga i zaštitu životne sredine. Ugovori su zaključeni za period od više godina sa definisanim pravima i obavezama ugovornih strana.

- OHN i ViK d.o.o. Herceg Novi zaključili su ugovor u martu 2017. godine na period od tri godine i isti je istekao u martu 2020. godine i novi ugovor nije zaključen;
- OBD i GGP sa ViK-im društvima zaključili su ugovore sredinom 2020. godine na period od šet godina;
- OBR, OBA³⁷, OBP i ODG sa ViK društvima zaključili su ugovore u toku postupka sprovođenja revizije i to krajem 2021. godine, izuzev ODG koja je to učinila u martu 2022. godine;

---

³⁴Broj: 01-327/22-50/1 od 19.01.2022. godine

³⁵Broj: 030-294 od 19.07.2016. godine ("Službenom listu Crne Gore – opštinski propisi" br. 32/2016)

³⁶ Glavni Grad Podgorica, Opština Pljevlja, Opština Berane, Opština Bijelo Polje, Opština Herceg Novi, Opština Budva i Opština Bar

³⁷ Ugovor zaključen u junu 2021. godine

- OPL i Vodovod d.o.o. Pljevlja nijesu zaključili Ugovore o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti i korišćenja komunalne infrastrukture.
- Zaključenim ugovorima, izuzev u Opštini Bar³⁸, ViK-a društva su obavezana da u roku od šet mjeseci/godinu dana³⁹ od dana zaključivanja ugovora izvrše konačan i potpun popis i identifikaciju postojeće komunalne infrastrukture, nakon čega bi jedinice lokalnih samouprava pokrenule postupak uknjižbe iste u evidenciju nepokretnosti, odnosno radi upisa iste u katastar instalacija i komunalnih uređaja.

Komunalne djelatnosti obavljaju se na osnovu godišnjih programa obavljanja komunalnih djelatnosti, koje na predlog vršilaca komunalnih djelatnosti⁴⁰ donosi skupština jedinice lokalne samouprave do kraja tekuće, za narednu godinu. Programi naročito sadrže: vrstu, obim i dinamiku obavljanja poslova komunalne djelatnosti, aktivnosti na tekućem održavanju komunalne infrastrukture, opreme i sredstava, finansijska sredstva potrebna za realizaciju programa i način obezbjeđivanja sredstava.

- Privredna društva sa kojima su zaključeni ugovori o obavljanju komunalnih djelatnosti, privredna društva koja se bave održavanjem kanalizacione mreže i upravljanje sistemima otpadnih voda, donijela su godišnje programe obavljanja komunalnih djelatnosti i na bazi istih sačinili izvještaje.
- Rešenja/Odluke o davanju saglasnosti na Program rada i finansijski plan poslovanja d.o.o. ViK Berane donešena su sredinom ili krajem tekuće godine za tekuću godinu, dok Zakon nalaže da se isti donose do kraja tekuće, za narednu godinu;
- Zaključci kojima se usvaja Program rada i finansijski planovi d.o.o. "Vodovod" Bistrica Bijelo Polje donešeni su takođe sredinom ili krajem tekuće godine za istu godinu.

Investiciono održavanje komunalne infrastrukture vrši jedinica lokalne samouprave na osnovu godišnjeg programa koji donosi skupština jedinice lokalne samouprave, dok tekuće održavanje komunalne infrastrukture vrši se na osnovu godišnjeg programa koji donosi i sprovodi vršilac komunalne djelatnosti uz saglasnost nadležnog organa lokalne uprave, a koji se prilaže uz godišnji program obavljanja komunalnih djelatnosti.

- Lokalne samouprave obuhvaćene uzorkom nijesu kao poseban akt izradile Godišnji program investicionog održavanja komunalne infrastrukture, a samim tim ni Izvještaj o sprovođenju godišnjeg programa investicionog održavanja komunalne infrastrukture.

---

³⁸ U ugovoru Ustupilac tj. OBR se obavezala da nakon zaključivanja ugovora sačini i potpiše zapisnik o primopredaji cjelokupne komunalne infrastrukture i drugih sredstava koje ViK-u daje na korišćenje

³⁹ U zavisnosti od Ugovora

⁴⁰ (vodovodna i kanalizaciona privredna društva i društva koja upravljaju PPOV-a)

Glavni grad Podgorica radove iz dijela investicionog održavanja planira godišnjim programima rada komunalnih javnih službi, a njihova realizacija prati se kroz godišnje izvještaje o radu i u istima se pored lokacija navode i vrijednosti izvedenih radova, što znači da u minulom periodu nijesu donošeni kao zasebni akti Godišnji program investicionog održavanja komunalne infrastrukture i Izvještaj o sprovođenju istog.

U Izvještaju o stanju uređenja prostora i izgradnji objekata i Izvještajima o radu Predsjednika i radu lokalne uprave i službi prikazani su izvršeni poslovi i aktivnosti u lokalnoj samoupravi za period od godinu dana. U istima su prezentirani podaci šta je urađeno u cilju poboljšanja sistema za odvođenje otpadnih voda (izgradnja kanalizacione infrastrukture) i sistema za prečišćavanje otpadnih voda.

Zaštita voda u slučaju havarijskih zagađenja sprovodi se u skladu sa operativnim planom zaštite od havarijskih zagađenja⁴¹. **Operativni plan zaštite voda od havarijskih zagađenja za vode** od značaja za Crnu Goru priprema i sprovodi nadležni organ uprave, a donosi MPŠV, uz saglasnost MEPG na period od dvije godine. Operativni plan zaštite voda od havarijskih zagađenja za vode od lokalnog značaja, uz saglasnost nadležnog organa uprave, donose i sprovode jedinice lokalne samouprave, na period od dvije godine. Priprema i donošenje Operativnih planova zaštite voda od havarijskih zagađenja za vode od značaja za Crnu Goru i za vode od lokalnog značaja bili su definisane i obavezujuće donošenjem Zakona o vodama iz 2007. godine.⁴²

- [Uprava za vode nije pripremila, MPŠV nije donijelo Operativni plan zaštite voda od havarijskih zagađenja za vode od značaja za Crnu Goru. Takođe, lokalne samouprave nijesu donijele Operativni plan zaštite voda od havarijskih zagađenja za vode od lokalnog značaja.](#)

Programom korišćenja sredstava za poslove upravljanja vodama za 2022. godinu, koji je usvojen na Vladi⁴³, opredijeljena su sredstva za obezbeđenje podataka potrebnih za poslove upravljanja vodama i uspostavljanje registra, planova i programa. U obrazloženju dostavljenom od strane UZV za sjednicu Komisije za ekonomski politiku i finansijski sistem⁴⁴ za stavke koje se odnosi na ovu oblast stoji da su za 2022. godinu planirana sredstva za uspostavljanje registra voda od značaja, registra zaštićenih područja, operativnog plana zaštite voda od havarijskog zagađenja kao i ostalih obaveza proisteklih iz legislativne koja tretira oblast upravljanja voda.

---

⁴¹ Operativni plan zaštite od havarijskih zagađenja, naročito, sadrži:

- osnovne podatke o odgovornim licima, organima, privrednim društvima, drugim pravnim licima, ustanovama i preduzetnicima za sprovođenje zaštite,
- postupke u cilju ublažavanja ili otklanjanja mogućih negativnih efekata na režim voda, vodene ekosisteme, sisteme zavisne od vodenih ekosistema i životnu okolinu.

⁴² Sl. list RCG br. 027/07

⁴³ Zaključak broj: 04-766/2 od 10. marta 2022. godine

⁴⁴ Br: 07-319/22-715/4 od 22. februara 2022. godine

3.2. Praćenje ispuštanja otpadnih voda

3.2.1. Registar voda, vodni informacijski sistem i registar vršilaca komunalnih djelatnosti

Registar voda

Vode na teritoriji Crne Gore, u skladu sa Zakonom o vodama, prema značaju ili preko graničnom uticaju dijele se na vode od značaja za Crnu Goru i vode od lokalnog značaja. Vode od značaja za Crnu Goru utvrđuje Vlada, na predlog MPŠV i iste se upisuju u registar koji vodi organ državne uprave nadležan za poslove upravljanja vodama.

Vlada Crne Gore donijela je Odluku o određivanju voda od značaja za Crnu Goru⁴⁵, u kojoj se ističe da se vode od značaja upisuju u registar koji izrađuje i vodi nadležni organ uprave i da je isti dužan da izradi registar i izvrši upis voda od značaja za Crnu Goru u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu iste. Odluka o određivanju voda od značaja za Crnu Goru prvi put je stupila na snagu februara mjeseca 2009. godine, što znači da je UZV bila dužna da u roku od godinu dana tj. do februara 2010. godine izradi i uspostavi registar voda od značaja za Crnu Goru.

- [Uprava za vode nije uspostavila registar voda od značaja za Crnu Goru. Uprava je bila dužna uspostaviti registar do februara 2010. godine.](#)

Programom korišćenja sredstava za poslove upravljanja vodama za 2022. godinu, Uprava za vode planirala je aktivnosti na izradi registra voda od značaja za Crnu Goru, ali ista ističe da legislativa ne definiše sadržaj i način izrade registra voda, što može predstavljati određeni problem u implementiranju ove mjere.

U skladu sa Zakonom o vodama, vode od lokalnog značaja upisuju se u registar koji vodi nadležni organ lokalne uprave.

- [Jedinice lokalne samouprave⁴⁶ nijesu uspostavile registre za vode od lokalnog značaja.](#)

OHN nema zvaničan registar voda. Svake godine se pravi Plan održavanja vodotokova od lokalnog značaja. U tom plan uglavnom su popisani vodotoci na teritoriji opštine i njihove osnovne karakteristike.

Vodni informacijski sistem

Zakonom o vodama iz 2007. godine uređen je pravni status i način integralnog upravljanja vodama, vodnim i priobalnim zemljištem i vodnim objektima, uslovi i način obavljanja vodne djelatnosti i druga pitanja od značaja za upravljanje vodama i vodnim dobrom. Takođe, istim je

---

⁴⁵"Sl. list CG", br. 009/08; 028/09; 031/09 i 031/15

⁴⁶Opština Herceg Novi, Opština Budva, Opština Bar, Glavni grad Podgorica, Opština Danilovgrad, Opština Pljevlja, Opština Berane i Opština Bijelo Polje.

definisano uspostavljane vodnog informacionog sistema⁴⁷, koji uspostavlja i vodi nadležni organ uprave.

- Revizijom je utvrđeno da ni nakon petnaest godina od donošenja Zakona o vodama iz 2007. godine nadležni organ uprave – Uprava za vode nije uspostavila vodni informacioni sistem.

Vodni informacioni sistem obezbjeđuje formiranje, održavanje, prezentaciju i distribuciju podataka o: stanju kvaliteta voda, kategorijama i klasama vodnih tijela površinskih i podzemnih voda, vodnoj dokumentaciji, zakonodavnim, organizacionim, strateškim i planskim mjerama u oblasti upravljanja vodama, naučno-tehničke i druge informacije od značaja za upravljanje vodama i razmjenu informacija sa drugim informacionim sistemima na nacionalnom i međunarodnom nivou. Takođe, sadrži i inventar emisija, ispuštanja svih prioritetnih i zagađujućih supstanci utvrđenih Zakonom o vodama za svako vodno područje ili dio vodnog područja uključujući njihove koncentracije u sedimentu i bioti na osnovu prikupljenih podataka.

Vodni informacioni sistem sadrži i **katastar zagađivača voda** i to po izvorima zagađenja voda, njihovoj vrsti, količini i prijemniku. Sastavni dio vodnog informacionog sistema su i katastri vodnog dobra, katastar ugroženih područja, katastar vodnih objekata i sistema⁴⁸, katastar korišćenja voda i katastar tehničkih dokumenata.

Uprava za vode je uz Izjašnjenje (br:11/22-0101-513/2 od 08.07.2022.god) na Preliminarni izvještaj dostavila konačan **nacrt** analize sa predlogom aktivnosti za obezbjeđenje uslova za adekvatno funkcionisanje Vodnog informacionog sistema i istakla da se forma konačnog izvještaja očekuje „ovih dana“. Uvidom u konačan nacrt Analize i predloga aktivnosti za obezbjeđenje uslova za adekvatno funkcionisanje Vodnog informacionog sistema (VIS) kroz IPA 2014 predpristupna sredstva za životnu sredinu, u Upravi za vode nabavljena je hardverska i softverska oprema koju čini Geodata bazu podataka. Urađena je analiza već postojećeg hardvera, softvera i baze podataka u Upravi za vode, a u vezi sa VIS, te definisana mapa puta za fizički razvoj i integraciju podataka za VIS, kao i vremenski okvir za implementaciju plana. U dijelu 1.2. *Analiza postojećeg hardvera i softvera (fizičko stanje, rezervni (backup) sistem, dizajn interfejsa)* zaključuje se "da hardverska infrastruktura zadovoljava potrebe VIS-a, uz dodatna ulaganja koja se tiču povezivanja servera na lokalnu mrežu, kao i obezbjeđenja posebne jedinice za bekapovanje podataka u vidu mrežnog diska (NAS) ili sličnog uređaja, što bi uz RAID konfiguraciju diskova na postojećem serveru bio dovoljan nivo zaštite od gubitka podataka".

U dijelu 1.6. *Procjena troškova ulaganja i održavnaja (prikupljanja podataka, zahtjevi hardvera i softvera, elektronska komunikacija, programiranje, web usluge)* data je tabela sa predlogom aktivnosti koje će se sprovesti po određenom prioritetu i sledljivosti. Uvidom u tabelu da se

---

⁴⁷Vodni informacioni sistem je sistem kojim se obezbjeđuje sakupljanje, obrada i distribucija svih potrebnih informacija u oblasti voda

⁴⁸ Prema namjeni u vodne objekte spadaju i vodne objekte za prihvatanje, prečišćavanje i odvođenje otpadnih voda i zaštitu voda od zagađivanja

utvrditi da su neophodna sredstva za ulaganje i održavanje u iznosu od 230.000,00€.

U 2022. godini Programom korišćenja sredstava za poslove upravljanja vodama obezbijedena su sredstva za sprovođenje onih mjera i radnji koje su određene u analizi, prije svega Geoportala koji će sadržati dio za prikaz/prezentaciju podataka, za autorizovane korisnike, kao i javno dostupan dio, tako i modul za unos, odnosno prikupljanje i validaciju podataka, a sve u cilju uspostavljanja VIS na zakonom propisan način.

Registar vršilaca komunalnih djelatnosti

Zakonom o komunalnim djelatnostima propisano ja da nadležno MEPG vodi registar vršilaca komunalnih djelatnosti i izdatih rješenja o ispunjenosti uslova za obavljanje komunalnih djelatnosti, dok Pravilnikom o bližim uslovima i načinu vođenja registra vršilaca komunalnih djelatnosti i izdatih rješenja o ispunjenosti uslova za obavljanje komunalnih djelatnosti⁴⁹ propisani su bliži uslovi i način vođenja registra vršilaca komunalnih djelatnosti i izdatih rješenja, odnosno licenci o ispunjenosti uslova za obavljanje komunalnih djelatnosti.

- MEPG je počelo vodi registar⁵⁰ vršilaca komunalnih djelatnosti i izdatih rješenja o ispunjenosti uslova za obavljanje komunalnih djelatnosti, u koji su do sada upisani vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti za koje je Regulatorna agencija za energetiku i regulisanje komunalne djelatnosti donijela rešenja o ispunjenosti uslova za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti (vodosnadbijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama) na osnovu kojih je vršiocima komunalne djelatnosti izdala odgovarajuće licence.⁵¹

Organ uprave/Uprava za vode, odnosno organ lokalne uprave nadležan za izdavanje vodnih dozvola dužan je da MEPG dostavlja podatke važećih vodnih dozvola za ispuštanje komunalnih otpadnih voda u recipijent po aglomeracijama do 31. januara tekuće za prethodnu godinu. Takođe, organ uprave odnosno organ lokalne uprave nadležan za izdavanje vodnih dozvola dužan je da MEPG dostavlja podatke važećih vodnih dozvola za ispuštanje industrijskih otpadnih voda u kolektorske sisteme, postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda ili recipijent po aglomeracijama do 31. januara tekuće za prethodnu godinu.

- U periodu od 2018 do 2020. godine MEPG-u je podatke o vodnim dozvolama za ispuštanje komunalnih otpadnih voda u recipijent po aglomeracijama dostavila jedino Opština Tivat.⁵²

---

⁴⁹ "Sl. list CG", br. 077/17

⁵⁰ registar je dostupan na sajtu od 15.03.2022. godine
(<https://www.gov.me/cyr/dokumenta/7bae640e-7b98-4cb1-b448-698a04280c4d>)

⁵¹<https://www.gov.me/cyr/clanak/registar-vrsilaca-komunalnih-djelatnosti-i-izdatih-rjesenja-o-ispunjenosti-uslova-za-obavljanje-komunalnih-djelatnosti>

⁵² Informacija dostavljena od strane MEPG

3.2.2. Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda - PPOV

Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda **Glavnog grada Podgorice**

Postojeće Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda grada Podgorice je izgrađeno prije 45 godina (1978 godine) i tehnički je zastarjelo. Projektovano je i izvedeno za prečišćavanje otpadnih voda komunalnog karaktera maksimalnog hidrauličkog opterećenja 17.000 m³/dan i organskog opterećenja od 55.000E.S. U proteklom periodu rada PPOV-a vršeno je priključenje novoizgrađenih gradskih objekata na kanalizacionu mrežu što je prouzrokovalo preopterećenost PPOV-a koje nema dovoljno kapaciteta da biološki prečisti sve otpadne vode. **Ukupno organsko opterećenje iz javnog kanalizacionog sistema je oko 145.000E.S., što je gotovo tri puta veće od projektovanog opterećenja.**

- PPOV Glavnog grada Podgorice ne može obezbijediti najsavremenije prečišćavanje otpadnih voda, kako u pogledu projektovanog kapaciteta, tako i u pogledu efikasnosti prečišćavanja, naročito kada se radi o uklanjanju nutrijenata. Takođe, veliki problem za opterećenje predstavlja i to što atmosferske i industrijske otpadne vode dospijevaju u kanalizacioni sistem, a samim tim i na PPOV, a isti je projektovan i izveden za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda.

Od ukupne količine otpadnih voda sakupljenih i odvedenih javnim kanalizacionim sistemom oko 50 % otpadnih voda prolazi kompletan tretman na PPOV tj. prolazi biološki tretman prečišćavanja otpadnih voda.⁵³ Ovako tretirane otpadne vode ispuštaju se kroz jedan, od ukupno dva ispusta u recipijent rijeku Moraču i za jedan ispust količina se detektuje preko mjerača protoka „Endress + Hauser“ FMU 90.

- Oko 50% otpadnih voda koje dospijevaju na PPOV-a prolaze samo preliminarni, tj. mehanički tretman i oslobođene od mehaničkih nečistoća ispuštaju se kroz drugi ispust u rijeku Moraču. Za mehanički prečišćenu otpadnu vodu količina se ne mjeri. U kanalu za odvođenje mehanički prečišćenih otpadnih voda bio je ugrađen mjerac protoka „Endress + Hauser“ sa pratećom opremom međutim za vrijeme velikih atmosferskih padavina došlo je do uništenja kompletne instalirane opreme čak i Venturijevog kanala.

ViK d.o.o. Podgorica na PPOV-a ima više objekata koje koriste i to: pogonsku zgradu, sakupljač masti i pijeska, trulišta (primarni i sekundarni), hlornu stanicu i bazene. Kompleks PPOV-a se nalazi na sledećim katastarskim parcelama:

---

⁵³Pod kompletnim tretmanom se podrazumijeva postupak prečišćavanja otpadnih voda pomoću sledećih procesnih jedinica: Grube automatske rešetke; Fine automatske rešetke; Separator pijeska, ulja i masnoća; Primarni taložnik; Skladištenje i doziranje feri hlorida; Biološki reaktori aktivnog mulja; Finalni taložnici; Dizel agregat za vanredne situacije i Tehnološka linija obrade mulja

- kat. parcela br. 1666/1, LN 177 KO Podgorica I, svojina Država Crna Gora, raspolaganje Glavni grad u obimu 1/1;
  - kat. parcela br. 1666/2, LN 1011 KO Podgorica I, svojina Država Crna Gora, raspolaganje Glavni grad u obimu 1/1;
  - kat. parcele br. 1663, 1664 i 1665, sve upisane u LN 177 KO Podgorica I, svojina Država Crna Gora, raspolaganje Glavni grad u obimu 1/1;
  - kat. parcela br. 1435, LN 366 KO Donja Gorica, svojina Država Crna Gora, raspolaganje Glavni grad u obimu 1/1.
- Iako je PPOV-a kontinuirano u funkciji od 1978. godine u listovima nepokretnosti nijesu upisani svi postojeći objekti. U LN nijesu upisani Pogonska zgrada sa otvorenim dijelom površine $P_1=495,65m^2$ ni objekat sakupljača masti i pijeska površine $P=175,63m^2$.

U LN su upisani sledeći objekti:

- Površina bazena $2039m^2$ (u LN br. 177 upisan kao objekat broj 1 Društvena stambena zgrada na kat. parceli 1663). Kao svojina na ovom objektu upisano je „NEPOZNATI VLASNIK “u obimu 1/1);
- Površina bazena $166m^2$ (u LN br. 177 upisan kao objekat broj 1 Zgrade u ostaloj privredina kat. parceli 1664). Kao svojina na ovom objektu upisano je „NEPOZNATI VLASNIK “u obimu 1/1);
- Površina bazena $168m^2$ (u LN br. 177 upisan kao objekat broj 1 Zgrade u ostaloj privredina kat. parceli 1665). Kao svojina na ovom objektu upisano je „NEPOZNATI VLASNIK “u obimu 1/1);

Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda Herceg Novi

Zaključivanjem ugovora između d.o.o. VIK Herceg Novi sa konzorcijumom Mass Gintaš iz Turske, **u junu 2012. godine započeta je izgradnja PPOV u OHN**. Vrijednost projekta predviđena je na 9 mil €, koji bi se u iznosu od 6,3 mil € finansirao iz kredita sredstava Njemačke razvojne banke (KfW), dok učešće Vlade i OHN bi iznosilo po 1.3 mil €.

- PPOV Herceg Novi je projektovano za opterećenje od 69.100 E.S., sa biološkim tretmanom baziranim na SBR tehnologiji. S obzirom na mikrolokaciju odnosnog ispusta u moru koji se nalazi u Bokokotorskom zalivu koji je proglašen osjetljivim područjem, PPOV je projektovano za uklanjanje nutrijenata. PPOV je pušteno u testni rad u februaru 2017. godine, sa gotovo tri godine zakašnjenja u odnosu na rok predviđen Ugovorom. Isto se i dalje nalazi u fazi testiranja tj. u fazi funkcionalnog ispitivanja, što znači da nije tehnički kompletirano niti je završeno finalno testiranje postrojenja.

U Izvještaju o radu d.o.o. ViK Herceg Novi za 2019. godinu se navodi sledeće: „*Budući da je PPOV formalno objekat u izgradnji, njegov status u 2019. god. je krajnje sporan. U trenutku raskida ugovora PPOV je bio u fazi funkcionalnih ispitivanja, ali taj status ne bi trebalo biti moguće održati 2 godine niti to predviđaju relaeavtni propisi.*“

PPOV upravlja d.o.o. Društvo za izgradnju vodovodne i kanalizacione infrastrukture u OHN, dok organizacionu i tehničku podršku radu postrojenja sprovode zaposleni d.o.o. VIK Herceg Novi. Prema podacima dostavljenim od strane odgovornog lica u Društvu za izgradnju vodovodne i kanalizacione infrastrukture u OHN, ukupna sredstva koja su do sada utrošena na izgradnji PPOV Meljine–Herceg Novi iznose 10.247.016,02€ sa uračunatim PDV-om.⁵⁴

- PPOV Herceg Novi ne posjeduje vodnu dozvolu, nije upisano u katastar nepokretnosti, i nijesu obnavljani atesti. Popis imovine nije sproveden i d.o.o. Društvo za izgradnju vodovodne i kanalizacione infrastrukture u OHN i ViK d.o.o. Herceg Novi nemaju podatke o imovini kojom upravljaju na PPOV-a.

U Izvještaju o radu d.o.o. VIK Herceg Novi za 2019. godinu se navodi sledeće: „PPOV Meljine je nekompletan, nefunkcionalan i nebezbedan objekat, koji nije moguće isključiti iz kanalizacionog sistema Herceg Novi, koje radeći bez adekvatnog održavanja, propada sve više. Za regularan prijem u upotrebu, PPOV i dalje ne ispunjava ni elementarne tehničke niti formalno-pravne preduslove.“

- Uzorkovanje otpadnih voda na PPOV od strane akreditovane institucije nije vršeno u periodu od februara 2017. do oktobra 2020. godine. Od oktobra 2020. godine dva puta mesečno se uzorkuju otpadne voda, na način što IJZ uzorkuje ulazne otpane vode i izlazne vode, nakon tretmana u PPOV Meljine.
- Veliki problem sistemu pričinjava dospijevanje atmosferske i morske vode, što za posledicu ima razliku između podataka koji su prikazani u Benc-marking tabelama koje su dostavljene RAE i podataka dostavljenih UZV. Otpadne vode koje otiču u recipijent se mjere, ali umjeravanje mjernih instrumenata nije vršeno od momenta instalacije istih.
- Mjerenje otpadnih voda koji dotiču na postrojenje se ne vrši. Doticanje zaslanjene vode i izuzetno visok dotok atmosferskih voda u kišnom periodu su visoko rizični sa aspekta očuvanja biološkog procesa u SBR tankovima, kao i ugrožavanje PPOV u hidrauličkom smislu. PPOV je zbog nekontrolisanog priliva morske vode u 2020. godini bio van pogona skoro 2 meseca u kontinuitetu i u havarijskom režimu djelimične prerade vode sve do jeseni 2020. godine.
- Instalirani sistem SCADA je nekompletan, nepouzdan i nekalibrisan, pa se, po riječima odgovornih lica, problem nepouzdanosti SCADA-e prevazilaze 24-časovnim dežurstvom osoblja PPOV na objektu, jer često se dešava da je isti u manuelnom ili polumanuelnom režimu rada. Sistem SCADA koji je instaliran na PPOV služi za automatizaciju opštih procesa, odnosno koji se koristi za prikupljanje podataka sa senzora i instrumenata lociranih na udaljenim stanicama za prenos i

---

⁵⁴Osnovni Ugovor (Žuta Fidic knjiga - Izvođač JV Mass Gintas) 9.955.055,22 €; GBT1 (Zelena Fidic knjiga- Izvođač "CMC Group" H Novi) 191.815,86 € i GBT3 (Zelena Fidic knjiga- Izvođač "Biogest International" Dresden): 100.144,94 €.

prikazivanje tih podataka u centralnoj stanici u svrhu nadzora ili upravljanja.⁵⁵

VIK Herceg Novi upravlja sa postojećim havarijskim i podmorskim ispustima kanalizacije na području OHN. U odgovoru koji je ViK doo Herceg Novi dostavio DRI⁵⁶, navodi se: „Podmorski ispusti na rijeverti, kao dio starog Sistema neophodni su i dalje u funkciji jer novi kolektor na rivijeri, od Meljina (kružni tok) do Bijele, nema tehnički prijem, u lošem je stanju i lošoj funkciji, sa čestim ispadima pumpi. Brojni potrošači vode na rivijeri nijesu spojeni na novi kolektor već i dalje otpadne vode ispuštaju u stare kolektore na čijim završecima su pomorski ispusti. Havarijski ispusti se koriste u nužnom slučaju, akutnog problema sa kolektorom kanalizacije, kada dođe do prestanka rada pumpnih postrojenja ili oštećenja cjevovoda i potrebe pražnjenja radi sanacije kvara. U normalnom radu kolektora nisu aktivni, isti moraju da postoje, obzirom na činjenicu da je glavni kolektor postavljen u trupu priobalne saobraćajnice, te da se evakuacija otpadnih voda iz cjevovoda i pumpnih rezervoara mora izbaciti napolje “.

- Izuzev glavnog pomorskog ispusta koji služi za odvođenje prečišćenih otpadnih voda iz PPOV-a, ostali pomorski ispusti služe za odvođenje neprečišćenih fekalnih otpadnih voda. Isti su dio starog kanizacionog sistema i kod pojedinih difuzorska sekcija⁵⁷ je djelimično oštećena. (Aneks broj 1)

Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda Budva

Opština Budva je, na osnovu međunarodnog javnog tendera, sa kompanijom WTE Wassertechnik GMBH 8/7/2009 zaključila DBFO Ugovor o projektovanju, finansiranju, izgradnji i upravljanju sistemom za prečišćavanje otpadnih voda u Budvi, u cilju rješavanja problema zbrinjavanja otpadnih voda na teritoriji opštine, kroz izgradnju 4 postrojenja (Buljarica, Sv. Stefan, Bečići i Jaz), kapaciteta oko 130.000E.S. Ugovorena vrijednost koja se odnosi na izgradnju iznosi 58.560.000,00€, dok su Ugovorom predviđeni i operativni troškovi upravljanja koji na godišnjem nivou iznose 1.700.000,00€.⁵⁸

U dostavljenim Izvještajima o radu Predsjednika opštine Budva i radu organa lokalne uprave i službi za period od 2018 do 2020. godine jedno od glavnih pitanja kojima se gradska uprava bavila, jeste rješavanje problema sa kompanijom WTE Otpadne vode Budva d.o.o. Podgorica, sa posebnim fokusom na problem **PPOV-a na lokaciji Vještica u Bečićima**. PPOV-a do januara mjeseca 2020. godine upravljala je kompanija WTE Otpadne vode Budva d.o.o. Podgorica⁵⁹, kada isto preuzima društvo Otpadne vode d.o.o. Budva čiji je osnivač Opština Budva.

---

⁵⁵ Fokus ovog Sistema je na nivou nadziranja i nadgledanja

⁵⁶ Odgovor ViK d .o.o. Herceg Novi broj: 05-395/22

⁵⁷ Difuzorska sekcija podmorskog ispusta se može shvatiti kao posljednji funkcionalni element svakog kanizacionog sistema, dizajniran za ispuštanje sakupljenog efluenta u recipijent, tj. more ili rijeku.

⁵⁸ Izvještaj o radu Predsjednika opštine Budva i radu organa lokalne uprave i službi za 2018. godinu

⁵⁹ U Izvještaju o radu predsjednika za 2019. godinu se navodi da je WTE Otpadne vode Budva doo Podgorica jednostrano napustilo postrojenje u januaru mjesecu 2020. godine

PPOV-a je u potpunosti operativno i pušteno u rad, međutim na postrojenju je problem sa biološkim prečišćavanjem otpadnih voda koje se odvija sa aktivnim muljem u četiri otvorena bazena u kojima se za aerobne procese kisonik obezbjeđuje kroz sistem površinske aeracije koji čini 10 četkastih aeratora. U zimskom periodu koncentracija kiseonika potrebnog za biološko prečišćavanje se postiže i u potpunosti zadovoljava potrebne procese, dok nedostatak kiseonika se javlja u ljetnjim mjesecima, za vrijeme turističke sezone, kada je količina vode koja dolazi na PPOV dvostruko veća nego u vansezonskom periodu. Prema projektovanim parametrima predviđeno je doziranje u količini od 1mg O₂/l za maksimalno opterećenje, dok se u praksi u periodu jula i avgusta u prosjeku postiže vrijednost od 0,2 do 0,3 mg O₂/l.

- Nedovoljna koncentracija kiseonika se odražava kroz smanjenu efikasnost procesa prečišćavanja, što za posljedicu ima povećanje zakonom propisanih koncentracija parametra u izlaznoj vodi. Takođe, niska koncentracija kiseonika pogoduje razvoju končastih bakterija, što dovodi i do slabog taloženja mulja u finalnoj fazi prečišćavanja, zbog čega se kod velikih protoka u toku ljetnjih mjeseci dio mulja izliva zajedno sa izlaznom vodom. U toku turističke sezone usljed povećanog opterećenja na PPOV dešava se najveći broj havarija na sistemu aeracije, jer aeratori nemaju pauzu u radu.

Od strane privrednog subjekta Otpadne vode d.o.o. se navodi sledeće: „U cilju rešavanja navedenih problema angažovana je firma ETG grupa, koja je u saradnji sa firmom Energoprojekt hidroiinžinjeriing izradila Elaborat poboljšanja aeracije, kojim se predlaže zamjena postojećeg površinskog sistema aeracije sa dubinskom aeracijom. Osim što sistem nije dovoljno efikasan, veoma je skup i zahtjevan u pogledu održavanja, radi se o aeratorima koji se rijetko gdje više koriste pa je njihova nabavka i repreacija izuzetno teška i skupa. Kako bi minimizirali probleme koji uzorkuje neefikasna aeracija u toku ljetnje sezone 2021. godine na PPOV su dozirane hemikalije i troškovi po tom osnovu su bili više desetina hiljada eura“⁶⁰

- Na postrojenju je instaliran SCADA sistem, međutim privredno društvo Otpadne vode d.o.o. Budva ne raspolaže sa projektima SCADA sistema, fleš drajva SCADA sa pratećom dokumentacijom, SCADA programa sa uključenim source kodovima (source code)⁶¹. Takođe, SCADA sistem nema redudatnost servera niti memorijski uređaj na PLC-u.

Od strane privrednog subjekta Otpadne vode d.o.o. se navodi sledeće: „Pri preuzimanju postrojenja zatečen je sistem SCADA napravljen od strane Grosse Wentrup GmbH Njemačka u oprativnom stanju. Radi nesmetanog funkcionisanja

---

⁶⁰ Dopis Otpadne vode doo Budva Djel.br: 259 od 15.02.2022. godine

⁶¹ Izvorni kod (engl. *source code*) je bilo koji niz izjava napisanih u nekom programskom jeziku. U savremenim programskim jezicima izvorni kod je sadržan u nekoliko tekstualnih podataka. Termin se najčešće koristi u kontekstu određenog računarskog softvera. Izvorni kod nekog računarskog programa je skup podataka koji se mogu pretvoriti iz ljudima razumljive forme u formu koju računar može pokretati i razumjeti, a to je mašinski kod. Izvorni kod se pretvara u pokretljivu *executable* "exe" datoteku pomoću kompajlera, čiji kod se više ne može vidjeti, jer će on biti preveden u mašinski kod.

postrojenja obratili smo se kompaniji WTE Wassertechnik sa zahtjevom za dobijanje projekata scada Sistema, fleš drajv scada sa pratećom dokumentacijom, scada programa sa uključenim source kodovima. Od navedenog nijesmo dobili source kodove koji su od izuzetnog značaja za rad postrojenja i kasnijim urgencijama prema WTE-u nismo dobili source kodove koji su u vlasništvu kompanije Grosse Wentrup GgmH Njemačka, a ne postoji ugovoreni odnos po kome bi oni bili dužni da predaju kodove postrojenju. Radi toga je nekoliko puta raspisivan otvoreni postupak javne nabavke na kojima bi se prijavila kompanija Grosse Wentrup i poslednji takav otvoreni postupak je uspješno okončan i kompanija se javila. Očekujemo potpisivanje ugovora i početak saradnje. Inače, SCADA sistem nema redundantni server niti memorijske uređaje na PLC-u pa je pristupljeno nabavci redundantnog servera i nakon potpisivanja ugovora omogućiće se redundantnost.

Takođe je društvo obezbijedilo svu potrebnu neophodnu opremu koja omogućava udaljeni pristup kreatoru SCADA sistema. Time smo stvorili mogućnosti da oni pristupe serveru i svim komponentama SCADA sistema a da fizički ne budu prisutan na PPOV i pumpnim stanicama gdje se nalaze PLC-ovi. **Ovo je neophodno u incindentnim situacijma kada je potrebno brzo reagovati**.⁶²

U Izjašnjenju na Preliminarni izvještaj o reviziji (br. 1191 od 18.07.2022. g.) Otpadne vode doo Budva navodi se:

„Dana 22.03.2022. godine zaključen je ugovor sa Anton Große-Wentrup Gmb, sa sjedištem u Dortumundu, Republika Njemačka, nakon čega je u potpunosti postignuta redundantnost servera, pri čemu je isti nabavljen nakon potpisivanja ugovora.“

- Evidencija količine i kvaliteta otpadnih voda se vodi interno preko SCADA sistema i sistema Bericht, a sve saglasno Pravilniku o kvalitetu i sanitarno-tehnološkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda. Međutim, veliki problem postrojenju predstavlja ulivanje atmosferskih voda u kanalizacioni sistem i veliki dotok tih voda na PPOV-a, što je visoko rizično sa aspekta očuvanja biloških procesa u aeracionim tankovima i u hidrauličnom smislu.
- PPOV je u toku sprovođenja predmetne revizije od strane UZV dobio vodnu dozvolu⁶³ za period od deset godina. Popis imovine nije sproveden i d.o.o. Otpadne vode Budva nema podatke o imovini kojom upravlja na PPOV-a.

Od strane privrednog subjekta Otpadne vode d.o.o. se navodi sledeće: „Radi obezbeđenja funkcionalnosti sistema pri velikom uplivu atmosferskih voda, neophodno je izgradnja bajpas sistema na PPOV Budva. U fazi smo projektovanja bajpas sistema nakon mehaničkog tretmana (odvajanja krpa, pijeska i masti), prije ulaska u aeracione bazene, do gravitacione cijevi, kako bi areacioni sistem lišili upliva velike količine kišnjice“.

- Od tri havarijska ispusta samo je jedan (PS 12 Budva) u potpuno funkcionalnom stanju. Na havarijskom ispustu PS 04 Belvi i PS 03 Zeps neophodne su rekonstrukcije i funkcionalno obezbjeđivanje istih. Ispadom pumpne stanice Belvi dolazi do izlivanja kanalizacije na šahti, dok havarijski

⁶²Dopis Otpadne vode d.o.o Budva Djel.br: 259 od 15.02.2022. godine

⁶³Broj: 060-327/21-02012-227/4 od 14.04.2022. godine

ispust PS 03 Zeps neophodno je rekonstruisati u dijelu povećanja prečnika tj. kapaciteta postojeće cijevi na prečnik i do 2-3 puta veći, jer zbog priliva količine vode dolazi do isticanja otpadne vode na rijeci Građevica. **U slučaju aktiviranja ovih ispusta otpadne vode se direktno izlivaju u more u udaljenosti od 200 m od obale.**

Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda Pljevlja

Projekat „Izgradnja sistema za upravljanje otpadnim vodama“ ukupne vrijednosti 12.000.000,00€ pripremljen je u cilju unapređenja održivog razvoja OPL, posebno u oblasti komunalne infrastrukture i razvoja komunalnih djelatnosti. Projekat obuhvata tri segmenta:

1. Izgradnja PPOV-a na lokaciji Židovići,
2. Izgradnja glavnog kolektora i
3. Regulaciju korita rijeke Čehotine.

Izgradnja PPOV-a u OPL, na lokaciji Židovići, finansirano je iz granta koji je obezbijeden kroz Instrument predpristupne podrške - IPA 2010 u iznosu od 3.500.000,00€ i kreditnog aranžmana Vlade i EIB u iznosu od 2.500.000,00€. Ugovor sa projektantom i izvođačem radova na izgradnji PPOV-a⁶⁴ zaključen je sa preduzećem Aqualia infraestructuras S.A. Španija na ukupnu vrijednost od 6.000.000,00€ sa rokom završetka do 16.01.2017. godine, dok je Ugovor za nadzor nad radovima na izgradnji glavnog gradskog kolektora i PPOV-a⁶⁵ sa preduzećem C&S Di Giuseppe, Italija na iznos od 500.200,00€. Realizacija Ugovora počela je 20.10.2014. godine dok je rok za završetak radova na izgradnji postrojenja bio 08.04.2017. godine, nakon čega slijedi period testiranja od godinu dana, kao i period za otklanjanje nedostataka u trajanju od 12 mjeseci. EIB je dostavila izmjene Ugovora o grantu br: 110-1149/3 od 21.04.2016. godine koje se odnose na produženje roka važenja Ugovora do 10.10.2018. godine. U cilju tretmana prikupljenih otpadnih voda predviđena je izgradnja PPOV u OPL ukupnog kapaciteta od 42.000E.S., od čega u I fazi 28.000E.S. Predmet ovog ugovora je izgradnja I faze PPOV-a kapaciteta 28.000E.S., sa projektovanim protokom otpadnih voda od 233m³/h.

- **Preduzeće Aqualia infraestructuras S.A. Španija napustilo je PPOV u junu mjesecu 2020. godine, kada je došlo do izlivanja netretiranih otpadnih voda u rijeku Čehotinu (recipijent).**

Na osnovu Ugovora o povjeravanju poslova upravljanja i održavanja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda⁶⁶ zaključenim između OPL i d.o.o. Vodovod Pljevlja, obavezu održavanja i upravljanja istim povjereno je privrednom društvu d.o.o. Vodovod Pljevlja.

U zadnjem kvartalu 2020. godine OPL je u saradnji sa d.o.o. Vodovod Pljevlja sprovela aktivnosti na raspisivanju tendera i uvođenje novog izvođača sa teritorije Crne Gore u posao ponovnog puštanja u rad PPOV-a.

---

⁶⁴ Broj: 360-10/2014-2 od 11.03.2014. godine

⁶⁵ Broj: 360-10/2014-1 od 16.07.2014. godine

⁶⁶ Broj: 01-5089 od 25.11.2020, godine

Posao je povjeren firmi d.o.o. MontEnegro iz Podgorice⁶⁷, koja je već bila angažovana ispred izvođača radova, Aqualia infraestructuras S.A. Španija i obuhvatao je ispitivanje opreme instalirane na PPOV-a i puštanje u rad određenih faza sistema koje su bile u funkciji prije gašenja istog.

- PPOV-a nije tehnički primljeno, ne radi punim kapacitetima, ne posjeduje vodnu dozvolu i nije upisano u katastar nepokretnosti. Popis imovine nije sproveden i d.o.o. Vodovod Pljevlja nema podatke o imovini kojom upravlja na PPOV-a.

Trenutno na PPOV-a u funkciji je linija vode a to znači u pogonu su predtretman i SBR bazeni. Na predtretmanu iz otpadnih voda odstranjuju se krupne čestice preko grubog i finog sita, odvađa se ulje, masti i pijesak i kao takva voda se prosleđuje u SBR bazene. U SBR bazenima se kroz ciklus punjenja, aeracije, taloženja i pražnjenja (trajanje ciklusa 4h) na izlazu treba dobiti čista voda koja zadovoljava crnogorsku i evropsku regulativu. Primarni taložnik koji je predviđen na postrojenju do sada nije pušten u funkciju.

PPOV-a je projektovano na 233 m³/h, ali zbog velike količine otpadnih voda koja se javlja uslijed velikih padavina oko 600 m³/h sa glavnog gradskog kolektora su isključeni desni i lijevi kolektor Kožare.⁶⁸ Ispuštanje otpadnih voda sa ova dva kolektora se vrši na način što se bajpasom otpadne vode direktno ispuštaju u rijeku Breznicu. Kvalitet influenta na ulazu nije zadovoljavajući tako da PPOV-a nije u mogućnosti da radi punim kapacitetom. Glavni problem je neizgrađenost kanalizacione mreže, tj. upajanje atmosferske kanalizacije u fekalnu, kao i infiltriranje vode kroz gubitke, pa otpadne vode nemaju zadovoljavajući kvantitet i kvalitet kako bi PPOV-a bilo u cjelosti funkcionalno, a što je visoko rizično sa aspekta očuvanja biloških procesa u SBR tankovima i u hidrauličnom smislu.

Na postrojenju je instaliran SCADA sistem koji služi za automatizaciju opštih procesa, odnosno koji se koristi za prikupljanje podataka sa senzora i instrumenata lociranih na udaljenim stanicama za prenos i prikazivanje tih podataka u centralnoj stanici u svrhu nadzora ili upravljanja.

- Projekat regulacije rijeke Čehotine nije započet i po riječima odgovornih lica u Opštini Pljevlja nije poznato kada bi se isti i da li će se isti realizovati iz razloga nedostatka finansijskih sredstava.

---

⁶⁷ Broj ugovora: 06-426/20-925/6 od 13.11.2020. godine

⁶⁸ Kolektori koji su priključeni na postrojenje su: kolektor Đulina guka, kolektor Deveta Židovići, kolektor Save Kovačevića i kolektor Hamdije Šahimpašića, kolektori Kožare obuhvataju centar grada gdje je i najveća aglomeracija

Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda Berane

Projekat izgradnje PPOV i kanalizacione mreže u opštini Berane, obuhvata sledeće segmente:

- Izgradnja PPOV-a kapaciteta 27000E.S. i
- Izgranja glavnog kolektora i kanalizacione mreže, aproksimativne dužine 35 km.

Prva faza projekta obuhvata Izgradnju PPOV kapaciteta 20000E.S. i izgradnju kanalizacione mreže u dužini od 22km.

Nakon sprovedenih tenderskih procedura u skladu sa međunarodnim pravilima, Direkcija javnih radova je tokom 2016. godine zaključila dva ugovora sa „Aqualia Intech” SA Španija i to ugovor za „Projektovanje i izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u opštini Berane-Lot 1” i ugovor „Rekonstrukcije i izgradnja kanalizacione mreže u opštini Berane-Lot 2”.

Predmet ugovora Lot 1 je projektovanje i izgradnja PPOV, kao i izgradnja platoa u cilju uzdizanja PPOV na nivo koji je siguran od vodotoka rijeke Lim, pristupni put do PPOV i regulacija rijekeve Makve (čije je prirodno korito presijecalo lokaciju budućeg postrojenja). Upotrebne dozvole za Lot 1 ugovora izdate u 2019. godine, takođe za ugovor Lot 2 koji je predstavljao rekonstrukciju i izgradnju kanalizacione mreže u dužini od 20km i izgradnju atmosferske kanalizacije u dužini od 1,4 km upotrebna dozvola data je u toku 2019. godine. Nakon izdavanja upotrebne dozvole, kao i Taking Over sertifikata definisanih u skladu sa FIDIC ugovorima, počeo je teći rok za otklanjanje nedostataka. U toku perioda za otklanjanje nedostataka⁶⁹ **izvođač radova je zbog neplaćanja situacija jednostrano raskinuo ugovor po osnovu oba Lota**, a zatim u novembru 2020. godine pokrenuo procedure za rešavanje dva spora pred Komisijom za rešavanje sporova.

- Vlada Crne Gore u decembru mjesecu 2021. godine usvojila je Informaciju „Projektovanje i izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u opštini Berane” i „Rekonstrukcija i izgradnja kanalizacione mreže u opštini Berane” u kome je ovlastila v.d direktora Uprave javnih radova da sa saradnicima MEPG sprovede postupak pregovora sa izvođačima radova „Aqualia Intech” SA, kao i da pregovore vodi u cilju okončanja postupka bez pokretanja arbitražnog postupka u Briselu.⁷⁰

Iako nije zvanično PPOV u 2020. godini bilo u sastavu d.o.o. VIK Berane već pripadalo OBA, organizaciono i tehničku podršku radu postrojenje je pružalo Društvo. Skupština opštine Berane donijela je Odluku⁷¹, kojom se daje na upravljanje i korišćenje bez naknade d.o.o. VIK Berane, PPOV-a sa pomoćnim objektima neophodnim za funkcionisanje istog. Sredstva za održavanje postrojenja obezbjeđuje OBA kroz budžet.

---

⁶⁹ jul 2020. godine

⁷⁰Zaključak Vlade broj: 04-6864/2 od 23. decembra 2021. godine

⁷¹Broj: 02-016/20-323 od 30.11.2020. godine i

- Uvidom u Odluku o davanju na upravljanje i korišćenje nepokretnosti d.o.o. ViK Bearane, kao i u LN navedene u Odluci i Odluku o davanju saglasnosti na ugovor o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti korišćenje komunalne infrastrukture i drugih sredstava u svojini opštine Berane⁷², da se utvrditi da je PPOV upisano u katastru nepokretnosti u svojini CG sa pravom raspolaganja OBA.

Od strane VIK d.o.o. Berane dostavljen je Izvještaj o pregledu objekta PPOV za građevinski dio radova neposredno prije isteka garantnog roka, kao i spisak Reklamacije koje su se desile na PPOV-a tokom 2020. godine, u vrijeme trajanja garantnog perioda. Dio problema rešavan je od strane OBA i d.o.o. VIK Berane, kao što je nabavka dijela nedostajuće opreme za laboratoriju kako bi se mogla nesmetano raditi potrebne analize. Međutim prolemi koji nijesu riješeni ili su riješeni na neadekvatan način su:

- Problem silaska radnika u ulaznu komoru gdje je potrebno čistiti rešetke, riješen je na način što su nabavljene aluminijske merdevine koje se sada koriste i radnici ručno na vrlo primitivan način vrše čišćenje rešetaka;
- Vodena pumpa za ovlažavanje bio filtera nije adekvatno zaštićena, već je direktno izložena mrazu;
- Senzori za dekantiranje za SBR B ne rade ispravno i u kontinuitetu, a takođe AIT uređaju za mjerenje NO₃ i NH₄ za SBR C ne rade ispravno i dr.

U Izvještaju o poslovanju u 2020. godini d.o.o. VIK Berane, u dijelu koji se odnosi Izvještaj o radu PPOV-a se navodi da izvođač radova nije izvršio nabavku opreme za laboratoriju i obuku osoblja za rad laboratorije. Takođe, linija za dehidraciju mulja nije isprobana.

- PPOV ne posjeduje vodnu dozvolu, dok bažderenje mjernih uređaja nije vršeno od strane d.o.o. VIK Berane od kada su preuzeli PPOV već je planirano da se uradi u narednom periodu. Popis imovine nije sproveden i d.o.o. VIK Berane nema podatke o imovini kojom upravljaju na PPOV-a.⁷³
- Kanalizacioni sistem u Beranama je većim dijelom separatan, manji dio je mješoviti što predstavlja veliki problem prilikom održavanja mreže, a takođe i za rad samog PPOV-a, jer na postrojenje dopijevaju i atmosferske vode⁷⁴, što je visoko rizično sa aspekta očuvanja biloških procesa u SBR tankovima i u hidrauličnom smislu.

---

⁷² Broj: 02-016/21-281 od 30.06.2021. godine

⁷³U toku postupka sprovođenja revizije od strane odgovornog lica na PPOV-a, dostavljena je specifikacija opreme ugrađene na PPOV, koju su isti dobili od strane Uprave za javne radove i po riječima odgovornog lica popis iste biće sproveden u narednom periodu, u skladu sa Zakonom o državnoj imovini

⁷⁴Prema procjenama, dužina fekalne kanalizacione mreže je oko 40 km. Blizu 20 km je izgrađeno u okviru projekta PPOV. Oko 60% stanovništva Opštine Berane koristi kanalizacionu mrežu.

- Na PPOV nije priključen kanalizacioni sistem u Beranselu, iz razloga što nijesu riješeni imovinsko pravni sporovi u toj mjesnoj zajednici.

Na postrojenje je instaliran SCADA sistem koji služi za automatizaciju opštih procesa, odnosno koji se koristi za prikupljanje podataka sa senzora i instrumenata lociranih na udaljenim stanicama za prenos i prikazivanje tih podataka u centralnoj stanici u svrhu nadzora ili upravljanja.

- Vlada je u cilju sagledavanja stanja na PPOV-a donijela Zaključak⁷⁵ u kome je zadužila MEPG da preduzme aktivnosti na uspostavljanju informacionih sistema za praćenje rada postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda, kao i da lokalne samouprave urade analizu rada postrojenja i da Izvijeste nadležno Ministarstvo o funkcionisanju istih sa predlogom mjera za rešavanje problema sa kojima se suočavaju.

3.2.3. Evidencija količine i kvaliteta otpadnih voda

Prije ispusta otpadne vode u prijemnik zagađivač obezbjeđuje stalno i sistematsko mjerenje količine vode koja se ispušta, na način što postavlja mjerni uređaj prije ispusta. Zagađivači su dužni da mjerne uređaje redovno baždare u skladu sa upustvom za njegovu upotrebu, a na zahtjev organa uprave nadležnog za poslove upravljanja vodama dostavljaju odgovarajuću dokumentaciju o ispravnosti i baždarenju mjernog uređaja. Takođe, obaveza zagađivača je da u slučaju da je mjerni uređaj neispravan ili izvan upotrebe u izvještaju o količinama ispuštene otpadne vode upisuju period nekorišćenja mjernog uređaja.⁷⁶

- Uprava za vode nije tražila od zagađivača da dostave dokumentaciju o ispravnosti i baždarenju mjernih uređaja. Mjerači koji su instalirani na PPOV-a nijesu umjeravani (baždareni) od strane privrednih društva koja upravljaju sa PPOV-a.

Pravna lica koja ispunjavaju uslove⁷⁷ za ispitivanje kvaliteta otpadnih voda, dužna su da dostave jednom mjesečno rezultate ispitivanja, a obavještenje o havarijskom zagađenju vode u toku istog dana, Ministarstvu nadležnom za poslove zaštite životne sredine, nadležnom organu uprave i organu državne uprave nadležnom za hidrometeorološke poslove.

Privredno društvo, drugo pravno lice, odnosno preduzetnik kojem je povjereno upravljanje i održavanje postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda, odnosno industrijskih otpadnih voda dužno je da kontinuirano prati kvalitet i količinu ispuštenog efluenta i obezbijedi monitoring ispušanog efluenta iz postrojenja za prečišćavanje komunalnih i industrijskih otpadnih voda. Takođe, dužni su da nadležnom Ministarstvu, organu uprave, odnosno organu lokalne uprave nadležnom za poslove voda

---

⁷⁵Broj: 04-5086/2 od 4.11.2021. godine

⁷⁶Ako je mjerni uređaj izvan upotrebe do 30 dana, za taj period se količine ispuštene otpadne vode utvrđuju prema količini zahvaćene, iskorišćene ili isporučene vode.

⁷⁷Uslove u pogledu kadra, opreme, prostorija i druge propisane uslove, posjedovanje akreditacije za tu vrstu poslova i ako su upisana u odgovarajući registar

dostavljaju rezultate monitoringa, najmanje tromjesečno. U slučaju havarijskog zagađenja vode, podaci ispitivanja vode dostavljaju se bez odlaganja, Ministarstvu i organu uprave, odnosno organu lokalne uprave nadležnom za poslove voda.

- Privredna društva kojima su opštine povjerile upravljanje i održavanje PPOV-a, odnosno privredna društva koja upravljaju industrijskim otpadnim vodama nijesu dostavljale MEPG rezultate monitoringa ispuštanja efluenta iz PPOV za prečišćavanje komunalnih i industrijskih otpadnih voda za period 2018. do 2020. godine.
- Uvidom u evidenciju Uprave za vode utvrđeno je da ista raspolaže sa malim brojem izvještaja o kvalitetu otpadnih voda i kvalitetu voda, za period od 2018. do 2020. godine.

U cilju bolje evidencije količine otpadnih voda koje se ispuštaju u prijemnik, kao i kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, doneseni su podzakonski akti kojima su definisane obaveze zagađivača. Donesenim podzakonskim aktima naloženo je zagađivačima da vode dnevne, mjesečne i godišnje evidencije o količinama ispuštenih otpadnih voda i definisan je sadržaj evidencije količine i kvaliteta komunalnih otpadnih voda koje se ispuštaju u recipijent i evidencije biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda koje se ispuštaju u recipijent ili kolektorski sistem.

- Na PPOV-a u **Podgorici** vodi se evidencija za otpadne vode koje se biološki tretiraju, dok evidencija za vode koje se mehanički tretiraju ne postoji.
- Mjerenje otpadnih voda koje dotiču na PPOV-a u **Meljinama** ne postoji, dok je evidencija voda koje otiču u recipijent uspostavljena.
- PPOV-a u **Budvi** posjeduje mjerač protoka, kako na ulazu tako i na izlazu iz postrojenja. U 2021. godini je izvršena nabavka mjerača protoka na ulazu u postrojenje koje mjeri ulaznu otpadnu vodu, dok se montaža očekuje u 2022. godini. Od strane društva Otpadne vode d.o.o. Budva se planira u 2022. godini nabavka i mjerača protoka na izlazu tj. mjerač koji mjeri količinu prečišćene ispuštene vode.
- Evidencija količine otpadnih voda koje dolaze na PPOV u **Beranama** i koje se ispuštaju iz istog u recipijent je uspostavljena.⁷⁸
- Kako je d.o.o. Vodovod **Pljevlja** preuzeo upravljanje i održavanje PPOV-a sredinom novembra 2020. godine, a postrojenje ponovo pušteno u rad sredinom decembra 2020. godine za period od 2018 do 2020. godine d.o.o. Vodovod Pljevlja ne raspolaže sa evidencijom o količini i kvalitetu ispuštenih otpadnih voda. Na PPOV-a instalirani su mjerači protoka kako na ulazu tako i na izlazu iz istog, tako da d.o.o. Vodovod Pljevlja raspolaže sa evidencijom otpuštenih otpadnih voda za 2021. godinu.

---

⁷⁸Mjeri se elektromagnetnim mjeračem protoka proizvođač: KROHNE; model OPTIFLUX Converter model IFC 050/IFC 100)

- Pored komunalnih otpadnih voda, na postrojenja dospijevaju i atmosferske otpadne vode koje se ulivaju u kanalizacione sisteme, dok na postrojenje u Meljnjama dospijeva morska voda, a na postrojenje u Pljevljima riječna voda, što utiče na tačnost evidencije primljenih i otpuštenih komunalnih otpadnih voda.

Poslovi upravljanja otpadnim vodama u **Opštini Bar** povjereni su privrednom društvu d.o.o. VIK Bar. U OBR određene su 4 aglomeracije⁷⁹, u kojima u aglomeraciji Bar 1 i 2 postoje podmorski ispusti⁸⁰, dok za aglomeraciju Bar 3 i 4 nije izgrađena kanalizaciona mreža pa samim tim ni ispusti u recipijent.

- Odvođenje otpadnih voda se vrši njihovim ispuštanjem u more (recipijent) kroz tri nezavisna ispusta i to: podmorski ispust Bar dužine 345m, podmorski ispust Sutomore dužine 1040m i podmorski ispust u Čanju 1502m.
- Kanalizacioni sistem aglomeracija Bar 1 koja obuhvata ispuste Čanj i Sutomore i kanalizacioni sistem aglomeracija Bar 2, koji čini nezavisni sistem Bar usvojeni su kao separadni odnosno odvojeni sistem fekalne i atmosferske kanalizacije. Sistem fekalne kanalizacije čine: kanalizaciona mreža, glavni kolektor, crpne stanice i podmorski ispust bez predhodnog prečišćavanja otpadnih voda. Na kolektorskim sistemu nijesu ugrađeni mjerači za mjerenje ispuštenih komunalnih voda i **nije vršeno uzorkovanje i ispitivanje ispuštenih otpadnih voda.**
- Poseban problem jeste to što je razdvajanje fekalne i atmosferske kanalizacije izvršeno samo za dio centra Bara i Sutomora, dok se u preostalom dijelu atmosferske vode ulivaju u fekalnu kanalizaciju.

U **Opštini Danilovgrad** postoji oko 3.2 km fekalne kanalizacione mreže, koja je izgrađena prije 40 godina.

- d.o.o. VIK Danilovgrad ne posjeduje evidenciju o količini i kvalitetu otpadnih voda koje se ispuštaju u recipijent, iako održava kanizacionu mrežu. U ODG još uvijek ne postoji izgrađeno PPOV-a, već se **otpadne vode iz javne gradske kanalizacije, ispuštaju direktno u rijeku Zetu, bez prethodnog prečišćavanja.**

Društvo je u posjedu podataka o količini fakturisane otpadne vode, koja je za 2020. godinu iznosila za fizička lica 35.734 m³ i za pravna lica 16.790 m³. Jedini subjekt koji ispušta industrijske otpadne vode u javni kanizacioni sistem je firma Crnagoracoop d.o.o, a fakturisana količina vode za firmu Crnagoracoop d.o.o za 2020. god iznosi 752 m³.

---

⁷⁹Bar 1: Đurmani, Čanj, Mišići, Zgrade (Bijela), Zgrade, Papani, Sutomore (Haj Nehaj, Mirošica 1, Mirošica 2, Ratac, Staro Sutomore, Zelen), Đendinovići (Rutke, Zankovići (Gorelac), Miljevci (Pobrđe) i Brca; Bar 2: Šušanj, Zupci, Sustaš, Bar, Bjelišt, Burtaiši/Velenbusi, Polje, Čeluga, Stari Bar, Tomba, Bartula, Zaljevo; Bar 3: Dobra voda, Pečurice; Bar 4: Kunje.

⁸⁰U Baru (Volujica), Sutomoru i Čanju

- d.o.o. ViK Danilovgrad nije u posjedu informacije da li Crnagoracoop d.o.o. posjeduje postrojenje za prečišćavanje prije ispuštanja otpadnih voda u javni kanalizacioni sistem. Takođe, za ostala pravna lica ili preduzetnike d.o.o. ViK Danilovgrad ne posjeduje informacije o načinu tretmana i odvođenja industrijskih otpadnih voda.

Ugovorom o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti i korišćenju komunalne infrastrukture i drugih sredstava u svojini **Opštine Bijelo Polje**⁸¹, zaključenim između OBP i d.o.o. Vodovod Bistrica krajem 2021. godine povjereni su poslovi uklanjanja otpadnih voda d.o.o. Vodovodu Bistrica.

Prosječna starost kanalizacione mreže je oko 50 godina, dok je jedan dio mreže (oko 30%) relativno rekonstruisan. U urbanom dijelu kanalizaciona mreža je dosta razvijena, dok je ruralno područje OBP veoma slabo pokriveno kanalizacionim sistemom odvođenja otpadnih voda. Ukupan broj stanovništva koji koristi kanalizacioni sistem sakupljanja i odvođenja otpadnih voda iznosi oko 16.000 (ili oko 32.50%) u odnosu na ukupan broj stanovnika. Dužina kanalizacione mreže na urbanom i ruralnom području OBP iznosi oko 54 kilometara.

- d.o.o. Vodovod Bistrica ne posjeduje evidenciju o količini i kvalitetu otpadnih voda koje se ispuštaju u recipijent, jer u OBP još uvijek ne postoji izgrađeno PPOV-a, **već se otpadne vode iz javne gradske kanalizacije, ispuštaju direktno u rijeku Lim, bez prethodnog prečišćavanja.**

Od strane d.o.o. Vodovoda Bistrica obračun i naplata prikupljene otpadne vode, vrši se na osnovu mjerenja utrošene vode sa vodomjera i ista se obračunava kao ispuštena otpadna voda u kanalizacioni sistem za potrošače koji su priključeni na javnu kanalizacionu mrežu. Od strane d.o.o. Vodovoda Bistrica ističe se da su ovi podaci dosta aproksimativni, jer **ima dosta nelegalno priključenih objekata na sistem kanalizacije, kao i nelegalno sagrađenih kanalizacionih cjevovoda koji otpadne vode ispuštaju direktno u recipijent, bez prethodnog tretmana.**

Zakon o komunalnim djelatnostima nalaže da evidenciju količine i kvaliteta biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda iz postrojenja industrijskih sektora, a koja se ispušta u recipijent ili kolektorski sistem, vode privredna društva, druga pravna lica ili preduzetnici koji vrši njeno ispuštanje. Takođe, ista su dužna da podatke dostavljaju organu lokalne uprave nadležnom za poslove komunalnih djelatnosti i privrednom društvu registrovanom za poslove kanalizacije i tretman otpadnih voda.⁸²

- Privredna društva koja su zaključenim ugovorima sa Opštinama, zadužena za obavljanje komunalnih djelatnosti i korišćenje komunalne infrastrukture i drugih sredstava u svojini Opština **ne posjeduju podatke o ispuštenim otpadnim vodama od strane privrednih društava, drugih pravnih lica ili preduzetnika koji vrše njeno ispuštanje u recipijent ili kolektorski sistem, jer po riječima odgovornih lica ista se ne dostavljaju.**

---

⁸¹Zavodni broj Opštine Bijelo Polje 01-018/21-10095 od 08.11.20201

⁸²do 31. januara tekuće za prethodnu godinu

Donesenim podzakonskim aktima propisan je kvalitet i sanitarno-tehnički uslovi za ispuštanje otpadnih voda u recipijent ili javnu kanalizaciju, kao i najmanji broj uzoraka vrednovanja kvaliteta i količine ispuštenog efluenta komunalnih otpadnih voda i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda u toku godine. Najmanji godišnji broj uzoraka određuje se prema veličini PPOV-a i zahvata se u jednakim vremenskim razmacima tokom godine. Uzorci se uzimaju na ispustu iz PPOV-a ili završne tačke ispuštanja, prije miješanja otpadnih voda sa vodom recipijenta i uzimaju se proporcionalno protoku otpadne vode ili vremenski zasnovano na 24 časovom uzorkovanju, ako postoji uređaj za automatsko 24 časovno uzorkovanje.⁸³

- Privredna društva koja upravljaju PPOV-a, izuzev postrojenja u Beranama, vrše sopstvena (interna) ispitivanja kvaliteta otpadnih voda. Takođe, ova privredna društva, uključujući i postrojenje u Beranama, angažovala su akreditovane institucije kako bi shodno pravnoj regulativi vršile ispitivanja kvaliteta ispuštenog efluenta iz PPOV-a. Vodovod d.o.o. Pljevlja je u toku 2021. godine izvršio samo dvije analize od strane akreditovane institucije.

Da bi uspostavili sopstveno (interno) ispitivanje otpadnih voda **d.o.o. ViK Berane**, kao što je već navedeno, u toku 2021. godine izvršilo je nabavku nedostajuće opreme za laboratoriju. Međutim, za vršenje laboratorijskih analiza neophodno je popuniti radna mjesta laboratorijskog analitičara i laborant tehničara predviđenih Izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka. Ovo privredno društvo je u toku 2021. godine angažovalo akreditovanu instituciju koja je vršila ispitivanja kvaliteta ispuštenog efluenta shodno pravnoj regulativi, jer upravljanje postrojenjem, kao što je već navedeno, preuzeto je u 2020. godini.

PPOV-a u Pljevljima, kao što je već navedeno preuzeto je od strane d.o.o. Vodovod Pljevlja krajem 2020. godine i u toku 2021. godine izvršene su dvije analize od strane akreditovane institucije, dok interna laboratorija vrši redovan monitoring ispuštanja efluenta u recipijent. Pravilnikom o monitoringu i vrednovanju rezultata kvaliteta i količine ispuštenog efluenta komunalnih i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda definisano je da se najmanje dvanaest puta vrši uzorkovanje na godišnjem nivou shodno veličini PPOV-a.

DOO ViK Podgorica u period 2018 do 2020. godina vršilo je samo sopstveno (interno) ispitivanje kvaliteta otpadnih voda. Inspekcijskim nadzorom od strane vodoprivrednih inspektora u martu 2021. godine, naloženo je da se ispitivanje kvaliteta otpadnih voda vrši i od strane akreditovane institucije, što je i sprovedeno od strane ovog privrednog društva.

---

⁸³Na način što se za PPOV-a od 2.000 do 9.999 ekvivalent stanovnika (E.S) uzima se 12 uzoraka tokom prve godine mjerenja, a četiri uzorka u sljedećim godinama, ako se može dokazati da voda tokom prve godine mjerenja sadrži dozvoljene koncentracije iz člana 18 Zakona o upravljanju komunalnim otpadnim vodama s tim što u slučaju da jedan uzorak od četiri ne bude ispravan, u sledećoj godini se uzima 12 uzoraka; od 10.000 do 49.999 ekvivalent stanovnika (E.S.) uzima se 12 uzoraka i od 50.000 ekvivalent stanovnika (E.S.) i više, uzima se 24 uzorka

Privredno društvo **Otpadne vode d.o.o. Budva** kontinuirano prati kvalitet ispuštenog efluenta iz PPOV-a kroz internu kontrolu u sopstvenoj laboratoriji, kao i eksternu od strane angažovanih akreditovanih laboratorija. Sva ispitivanja koja se vrše od strane akreditovanih institucija nalaze se na sajtu ovog privrednog društva.⁸⁴

Kvalitet otpadnih voda na PPOV-a u Meljinama se kontroliše svakodnevno od strane interne laboratorije, a takođe dva puta mjesečno se vrši uzorkovanje otpadne voda od strane akreditovane institucije.

- Privredna društva koja upravljaju komunalnim otpadnim vodama u Opštinama Bar i Danilovgrad u kojima nema izgrađenih PPOV-a, (izuzev Vodovoda "Bistrica" Bijelo Polje), nijesu vršila ispitivanje kvaliteta ispuštenog efluenta iz kanalizacionih cijevi u recipijent, jer se radi o netretiranim otpadnim vodama, pa bi došlo do odstupanja u odnosu na Pravilnik o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda, načinu i postupku ispitivanja kvaliteta otpadnih voda, a što je i za očekivati jer otpadna voda nema adekvatan tretman.

Kvalitet ispuštene otpadne OBP u saradnji sa d.o.o. **Vodovodom "Bistrica" Bijelo Polje** počeli su da ispituju od novembra 2020. godine anagažovanjem akreditovane institucije. Podaci za 2018 i 2019. godinu ne postoje, jer nije vršen monitoring kvaliteta ispuštenih otpadnih voda. Dostavljeni Izvještaji o fizičkom, fizičko-hemijskom i hemijskom ispitivanju otpadnih voda ukazuju da, sem ispusta u gradskom jezgru – cijev direktno u recipijent rijeku Lim⁸⁵, odgovaraju uslovima iz člana 18 Zakona o upravljanju komunalnim otpadnim vodama.

- U skladu sa Ugovorom o povjeravanju obavljanja komunalne djelatnosti i korišćenju komunalne infrastrukture i drugih sredstava u svojini Opštine Bijelo Polje⁸⁶ naručilac tj. OBP se obavezala da o svom trošku izvrši analizu otpadnih fekalnih voda u vodotoku rijeke Lim i to četiri puta godišnje.

3.2.4. Upravljanje kanalizacionim muljem iz PPOV-a

Zakon o upravljanju otpadom⁸⁷ definiše kanalizacioni mulj otpadom koji nastaje prilikom obrade komunalnih otpadnih voda u uređajima za prečišćavanje otpadnih voda. Takođe, prema ovom Zakonu **kanalizacioni mulj spada u posebne vrste otpada kojima je neophodno upravljati na posebno organizovan način, budući da se, zbog svog potencijalno opasnog karaktera, može prouzrokovati negativne efekte na životnu sredinu, zdravlje ljudi i životinja**. Upotreba kanalizacionog mulja prema važećem Zakonu o upravljanju otpadom moguća je u poljoprivredne svrhe, za održavanje

---

⁸⁴<https://www.otpadnevode.me/izvjestaji>

⁸⁵Na osnovu ispitivanih parametara i stručnog razmatranja ispitivani uzorak NE ODGOVARA uslovima člana 18, Zakona o upravljanju komunalnim otpadnim vodama (Sl. list CG br. 002/17), zbog povećane koncentracije ukupnih suspendovanih materija, povećane hemijske potrošnje kiseonika (HPK) i povećane koncentracije ukupnog fosfora.

⁸⁶Broj: 01-018/21-10095 od 08.11.2021. godina

⁸⁷"Sl. list CG", br. 064/11 i 039/16

zelenih površina i parkova, za rekultivaciju zemljišta, uključujući pošumljavanje goleti, rekultivacije deponija, za povrat energije spaljivanjem i/ili suspaljivanjem, za sanaciju neuređenih odlagališta otpada i drugih sličnih prostora koja treba privesti namjeni, kao i za potrebe dovodenja zemljišta u željeno stanje za posebne namjene na osnovu planova upravljanja otpadom i propisa o uređenju prostora.

- [Vlada Crne Gore, na predlog Ministarstva nadležnog za poslove životne sredine⁸⁸, 2015. godine donijela je Državni plan upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2015-2020. godinu.](#)

Državni plan upravljanja otpadom je osnovni dokument kojim se određuju dugoročni ciljevi upravljanja otpadom i utvrđuju uslovi za racionalno i održivo upravljanje otpadom u Crnoj Gori. Takođe, istim se daje prikaz postojećeg stanja upravljanja otpadom, sa mjerama koje treba preduzeti da bi se obezbijedili najbolji uslovi za pripremu otpada za ponovnu upotrebu, recikliranje i zbrinjavanje na način prihvatljiv za zaštitu životne sredine i zdravlje ljudi. Sastavni dio Državnog plana upravljanja otpadom jeste **Plan upravljanja kanalizacionim muljem**, a istim se predlaže da se kanalizacioni mulj iskoristi na sledeći način:

1. Primjenom mulja u poljoprivredi⁸⁹;
2. Primjenom mulja u šumarstvu;
3. Primljenom mulja za rekultivaciju zemljišta;
4. Primjenom mulja za sanaciju postojećih odlagališta otpada;
5. Primjenom mulja kao prekrivnog sloja na regionalnim deponijama;
6. Spaljivanjem mulja i sl.

Za sprovođenje Plana upravljanja kanalizacionim muljem, kao i za sastavljanje Godišnjeg Izvještaja o sprovođenju Državnog plana upravljanjem otpadom zaduženo je Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma. Godišnji Izvještaj o sprovođenju Državnog plana upravljanjem otpadom podnosi se Vladi do 30. novembra tekuće za predhodnu godinu.

- [Od strane nadležnog Ministarstva u predhodnom periodu izrađena su dva Izvještaja o sprovođenju Državnog plana upravljanja otpadom u Crnoj Gori i to za 2017. i 2020. godinu.](#)
- [Zaključkom⁹⁰ Vlade Crne Gore iz 2020. godine usvojen je Izvještaj o sprovođenju Državnog plana upravljanja otpadom za 2020. godinu. Istim je zaduženo Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma da u saradnji sa Agencijom za zaštitu životne sredine i Upravom za statistiku do 31. marta 2023. godine uspostavi informacioni sistem i jedinstvenu bazu podataka u oblasti upravljanja otpadom.](#)

---

⁸⁸Tada Ministarstvo održivog razvoja i turizma a sada Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma

⁸⁹U Izvještaju o sprovođenju Državnog plana upravljanja otpadom u Crnoj Gori za 2020. godinu se navodi da strateško opredeljenje Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja ne predviđa mogućnost korišćenja kanalizacionog mulja u poljoprivredi, iako se Direktiva 86/278 EEC odnosi na primjenu kanalizacionog mulja u poljoprivredi. Takođe, upotreba kanalizacionog mulja u poljoprivredi nije prepoznata nacionalnim zakonodavstvom koje se bavi upotrebom đubriva za rast bilja.

⁹⁰Broj: 04-6206 od 1. Decembra 2021. godine

U Izvještaju o sprovođenju Državnog plana upravljanja otpadom za **2020. godinu** navodi se da su u izvještajnom periodu proizvedene sljedeće količine **kanalizacionog mulja**: u Budvi 1.725 tona (2.793m³), u Podgorici 4.941 tona (8.000 m³), u Mojkovcu 113 tona (183 m³), u Žabljaku 222 tone (360 m³), u Tivtu i Kotoru 1.124 tone (1.820 m³) i u Herceg Novom 1.100 tona, što ukupno iznosi **9.225 tona (13.156 m³)**.

U Planu upravljanja komunalnim otpadnim vodama u dijelu Upravljanje tretiranim kanalizacionim muljem-prioritetne mjere između ostalog se navodi:

„Adekvatno upravljanje nastalim muljem kao rezultat prečišćavanja otpadnih voda u postojećim i planiranim postrojenjima predstavlja veoma značajan segment sveukupnog upravljanja otpadnim vodama. U pogledu količine mulja (tj., kapaciteta PPOV), klimatskih uslova, sezonskih variranja i procesa tretiranja mulja koji se primjenjuje, predviđene su sljedeće opcije za prioritetna postrojenja za tretman kanalizacionog mulja:

- *Polja/bazeni sa trskom su priznate kao najpovoljnija opcija za upravljanje muljem za mala PPOV ispod 10,000E.S. koja se nalaze u sjevernom dijelu zemlje. Ova opcija se može primjeniti i na većim sistemima gdje ima dovoljno prostora.*
- *Mala PPOV u primorskom regionu će proizvoditi dehidrirani mulj koji će biti isporučivan najbližem regionalnom postrojenju za solarno isušivanje mulja.*
- *Dehidrirani mulj koji je proizveden u malim PPOV u kontinentalnom dijelu biće isporučivan postrojenju za spaljivanje mulja u Podgorici.*
- *Regionalno postrojenje za kompostiranje mulja je predviđeno za mulj proizveden u PPOV u Beranama, Bijelom Polju, Plavu i Rožajama. Zbog velike drvne industrije u tom regionu i raspoloživosti pilotine i drvnih krhotina kao otpada, kompostiranje se predlaže kao preferirana opcija za rješavanje mulja.*
- *5 postrojenja za solarno isušivanje mulja je predviđeno za priobalno područje: u Herceg Novom, Tivtu, Budvi, Baru i Ulcinju.*
- *Imajući u vidu nedavne studije i planove, mulj proizveden u budućem PPOV u Podgorici biće tretiran u postrojenju za spaljivanje (koje će biti sagrađeno na lokaciji postrojenja). Kapacitet postrojenja za spaljivanje biće dovoljan da prihvati dehidrirani mulj iz PPOV Cetinje, Golubovci, Tuzi i Danilovgrad (koji će biti pogodno locirani i ne previše udaljeni od PPOV u Podgorici)“.*

Rastom broja funkcionalnih postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda neminovno dolazi do povećanja količine kanalizacionog mulja, a adekvatno upravljanje prerađenim muljem će postajati sve važnije i kompleksnije pitanje.

- **Postojeće PPOV u Podgorici mulj ispušta u postojeći objekat anaerobnog digestora koji služi kao rezervoar za skladištenje mulja. Tretman mulja obuhvata odvodnjavanje i stabilizaciju pomoću kreča. Dehidrirani mulj se nakon stabilizacije krečom skladišti na lokaciji postojećeg PPOV-a.**

- Na PPOV u **Herceg Novom** trenutno je linija za otpadne vode u probnom radu, dok izgradnja postrojenja za tretman mulja još nije završena. Takođe, mulj koji se do sada stvoren radom ovog postrojenja nalazi se u jednom od SBR tankova.
- Na PPOV u **Budvi** postupak prečišćavanja otpadnih voda obuhvata preliminarno prečišćavanje za uklanjanje grubih čestica nakon čega slijedi konvencionalni postupak sa aktivnim muljem i uklanjanjem nutrijenata, kao i aerobna stabilizacija mulja. Tretman mulja uključuje zgušnjavanje, odvodnjavanje i stabilizaciju krečom. Problem sa tretiranim muljem Opština Budva riješila je na način što se isti izvozi u susjednu državu Albaniju, a na osnovu Ugovora zaključenog između privrednog društva d.o.o. Komunalno Budva i d.o.o. Montelea Podgorica, shodno otvorenim postupcima javnih nabavki za nabavku usluga transporta i zbrinjavanja kanalizacionog mulja.
- Na postrojenju još uvijek nijesu pokrenute linije mulja i gasa, a po izjavi odgovornih lica⁹¹ u OPL i iz d.o.o. Vodovoda **Pljevlja** linija gasa neće biti uspostavljena na postrojenju. Mulj koji se dosad stvorio nalazi se u SBR bazenima, a način na koji se rješavao problem nastanka mulja nije bio predviđen ovim projektom. Takođe odgovorna lica u OPL i d.o.o. Vodovodu Pljevlja nijesu mogli dati odgovor šta bi se sa tretiranim muljem dalje radilo.
- Mulj koji je dosad stvoren na PPOV u **Beranama** se nalazi u SBR bazenima i od strane OBA i d.o.o. VIK Berane nije poznato na koji način će se problem nastanka mulja riješiti. Proces tretmana se zasniva na procesu sa aktivnim muljem sa rastom u lebdećem stanju u SBR rezervoarima, sa nitrifikacijom, denitrifikacijom i aerobnom stabilizacijom mulja. Fosfor će se uklanjati putem precipitacije. Predviđeno je da se tretman mulja obuhvata zgušnjavanje i dehidrataciju istog i ispuštanje mulja u kontejnere za dalje odlaganje.
- Kao što se vidi iz priloženog, **kanalizacioni mulj se uglavnom skladišti u krugu postrojenja, iako je njegova primjena definisana Zakonom o upravljanju otpadom** i Pravilnikom o bližim uslovima koje treba da ispunjava komunalni kanalizacioni mulj, količine, obim, učestalost i metode analize komunalnog kanalizacionog mulja za dozvoljene namjene i uslovima koje treba da ispunjava zemljište planirano za njegovu primjenu.⁹²
- Na nivou Države i lokalnih samoprava **ne postoje Planovi upravljanja kanalizacionim muljem, koji bi se definisali način tretmana i postupanja sa istim.**

---

⁹¹Na sastanku održanom u Opštini Pljevlja 08. februara 2022. godine

⁹²"Sl. list CG", br. 089/09

3.2.5. Naknada za zaštitu voda od zagađenja

Pored organizacije kontrole kvaliteta vode i izvora zagađenja, kao i prečišćavanjem otpadnih voda na mjestu nastajanja, primjenom tehničko-tehnoloških mjera i uvođenjem savremenih tehnologija u proizvodnju, **zaštita voda od zagađenja ostvaruje se i primjenom ekonomskih mjera u vidu plaćanja naknade za zagađivanje vode.** Ukoliko kvalitet voda koje se ispuštaju ne odgovara propisanom kvalitetu voda recipijenta plaća se naknada za zaštitu voda od zagađivanja srazmjerno njenoj količini i stepenu zagađenosti, u skladu sa Zakonom o finansiranju upravljanja vodama i Odlukom o visini i načinu obračunavanja vodnih naknada i kriterijumima i načinu utvrđivanja stepena zagađenosti voda.

Zagađivači su dužni da plaćaju **Eko-naknadu**, zbog zagađivanja životne sredine, saglasno principima „korisnik plaća-zagađivač plaća”. Naredbom o načinu uplate javnih prihoda⁹³ predviđeno je plaćanje Ekološke naknade za zaštitu voda od zagađenja i to na evidencionom računu javnih prihoda kod Uprave prihoda i carina.

UZV donosi privremena i konačna rešenja o obračunu i uplati naknada za zaštitu voda od zagađenja. Privremeni obračun iznosa naknade za zaštitu voda od zagađenja vrši se na osnovu podataka obveznika naknade iz prethodne godine o količini mehanički i biološki prečišćenih otpadnih voda, dok konačni obračun iznosa naknade za zaštitu voda od zagađenja vrši se na osnovu podataka dostavljenih od strane obveznika naknade o količini mehanički i biološki prečišćenih otpadnih voda.

- Uprava za vode ne raspolaže sa podacima o iznosu naplaćene naknade za zaštitu voda od zagađenja za period od 2018. do 2020. godine. Uvidom u konačna rješenja da se zaključiti da su ista donešena na bazi dostavljenih podataka od strane obveznika o količinama ispuštenih otpadnih voda, dostavljenih jednom ili više puta godišnje.

UZV u excel tabelama uspostavila je obračun i evidenciju obveznika za koje donosi privremena i konačna rešenja naknade za zaštitu voda od zagađenja. Pregled obveznika kojima je u periodu od 2018 do 2020. godine UZV donijela rješenja o obračunu i uplati naknada za zaštitu voda od zagađenja dat je **Aneksu broj 2.**

- Uprava za vode ne raspolaže izvještajima o kvalitetu otpadnih voda od svih obveznika, pa je u budućem periodu u planu da posveti više pažnje unapređenju sistema kako bi svi obveznici izvršili ispitivanje kvaliteta otpadnih voda (komunalnih i industrijskih) i dostavili UZV podatke koji su neophodni radi pripreme rješenja o obračunu naknade za zaštitu voda od zagađenja.

Uprava za vode ne raspolaže podacima koji sve obveznici su dužni shodno Zakonu da plaćaju naknadu za zaštitu voda od zagađenja.

---

⁹³"Sl. list CG", br. 030/18 i 036/19 i "Sl. list CG", br. 128/20

Zakonom o upravljanju komunalnim otpadnim vodama predviđeno je da privredno društvo, drugo pravno lice, odnosno preduzetnik kojem je povjereno upravljanje i održavanje postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda, odnosno industrijskih otpadnih voda, **kontinuirano prati kvalitet i količinu ispuštenog efluenta i obezbijedi monitoring** ispuštanog efluenta iz postrojenja za prečišćavanje komunalnih i industrijskih otpadnih voda, kao i da Ministarstvu, organu uprave, odnosno organu lokalne uprave nadležnom za poslove voda **dostavljaju rezultate monitoringa**, najmanje tromjesečno.

- Prilikom sprovođenja revizije utvrđeno je da postoje zagađivači koji ispuštaju otpadne vode u kanalizacioni sistem ili recipijent, a isti se ne nalaze u evidenciji obveznika plaćanja naknade za zaštitu voda od zagađenja koju vodi Uprava za vode.

3.3 Izvještavanje o otpadnim vodama u Crnoj Gori

3.3.1. Izvještavanje o otpadnim vodama na lokalnom nivou

Na bazi donesenih godišnjih programa obavljanja komunalnih djelatnosti vršioci komunalnih djelatnosti dostavljaju organu jedinice lokalne samouprave najkasnije do 31. marta tekuće, za prethodnu godinu godišnji izvještaj o realizaciji godišnjeg programa obavljanja komunalnih djelatnosti.⁹⁴

Privredna društva sa kojima su zaključeni ugovori o obavljanju komunalnih djelatnosti, privredna društva koja se bave održavanjem kanalizacione mreže i upravljanje sistemima otpadnih voda, donijela su godišnje programe obavljanja komunalnih djelatnosti i na bazi istih sačinili Izvještaje.

- Privredna društva su sačinila Izvještaje o radu u periodu 2018. do 2020. godine kako nalaže Zakon o komunalnoj djelatnosti i uvidom u iste da se zaključiti da sadrže aktivnosti koje su sprovodile na tekućem održavanju kanalizacione i atmosfere mreže. U jedinicama lokalnih samouprava u kojima postoje izgrađena PPOV-a, posebni djelovi Izvještaja posvećeni su funkcionalnosti i radu postrojenja.

Pravilnikom o načinu i uslovima mjerenja količine otpadnih voda koje se ispuštaju u prijemnik predviđeno je da zagađivači nadležnom organu dostavljaju mjesečne izvještaje o količinama ispuštane otpadne vode.

- Iako je Pravilnikom predviđeno mjesečno dostavljanje izvještaja o količinama ispuštene otpadne vode, UZV u najvećem dijelu raspolaže podacima o količinama ispuštenih otpadnih voda za jednogodišnji period, a koje su dostavili zagađivači za potrebe privremenog i konačnog obračuna naknade za zaštitu voda od zagađenja.

---

⁹⁴Skupština jedinice lokalne samouprave dužna je da usvoji Godišnji izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa obavljanja komunalnih djelatnosti najkasnije do 30. juna tekuće, za prethodnu godinu.

Privredna društva registrovana za poslove kanalizacije i tretman otpadnih voda ne posjeduju podatke o ispuštenim otpadnim vodama od strane privrednih društava, drugih pravnih lica ili preduzetnika koji vrše njeno ispuštanje u recipijent ili kolektorski sistem. Objedinjenje podataka evidencije količine i kvaliteta komunalnih otpadnih voda koje se ispuštaju u recipijent i evidencije količine i kvaliteta biloški razgradivih industrijskih otpadnih voda **privredna društva registrovana za poslove kanalizacije i tretman otpadnih voda dostavljaju organu lokalne uprave nadležnom za poslove komunalne djelatnosti, Ministarstvu i objavljuje na svojoj internet stranici.**⁹⁵ Na osnovu ovih podataka **organ lokalne samouprave nadležan za poslove komunalnih djelatnosti sačinjava Izvještaj** o stanju ispuštanja otpadnih voda, za aglomeraciju na svom području, i **dužan je isti dostaviti Ministarstvu i objaviti na svojoj internet stranici.**⁹⁶ Pravilnikom o sadržaju izvještaja o ispuštanju (dispoziciji) komunalnih otpadnih voda i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda **propisan je sadržaj izvještaja organa lokalne uprave** zaduženog za poslove komunalnih djelatnosti o stanju ispuštanja otpadnih voda za aglomeraciju na svom području.

- Organ lokalne uprave Opštine **Herceg Novi** nadležan za poslove komunalnih djelatnosti **nije sačinio Izvještaj o stanju ispuštanja otpadnih voda za 2018, 2019 i 2020. godinu.** Ovaj Sekretarijat je na zahtjev MEPG u traženoj formi (na obrascu A-3) prosljedio tražene podatke za predmetni izvještaj, dostavljenje od strane d.o.o. ViK Herceg Novi putem e-maila, kao i evidenciju o prikupljenoj i ispuštenoj otpadnoj vodi za 2020. godinu dostavljen od strane d.o.o Društvo za izgradnju vodovodne i kanalizacione infrastrukture u OHN.
- Organ lokalne uprave Opštine **Budva** nadležan za poslove komunalnih djelatnosti **nije sačinio Izvještaj o stanju ispuštanja otpadnih voda za 2018, 2019 i 2020. godinu.** Izvještaj za 2020. godinu o ispuštanju otpadnih voda sa PPOV-a dostavilo je MEPG privredno društvo d.o.o. Otpadne vode Budva;
- Organ lokalne uprave Opština **Bar** nadležan za poslove komunalnih djelatnosti **sačinio je Izvještaj** o stanju komunalnih voda za 2020. godinu isti dostavio nadležnom Ministarstvu, dok **Izvještaji za 2018 i 2019. godinu nijesu sačinjavani.** U Izvještaju za 2020. godinu u dijelu Preporuke za unapređenje stanja upravljanja komunalnim otpadnim vodama, se navodi sledeće:
  1. *Potrebno je geodetski snimiti postojeću kanalizacionu mrežu, za koju nijesu izrađeni projekti izvedenog stanja;*
  2. *Proširenje i izgradnja kanalizacione mreže;*
  3. *Preuzeti mjere za sprečavanje dotoka atmosferskih voda u mrežu fekalne kanalizacije tj. paralelno sa rekonstrukcijom ulica ili kanalizacionog sistema, vršiti razdvajanje atmosferske od fekalne kanalizacije;*
  4. *Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda;*
  5. *Ugraditi mjerače za mjerenje ispuštanja komunalnih otpadnih voda i*
  6. *Redovno uzorkovanje i ispitivanje ispuštanja komunalnih otpadnih voda.*

---

⁹⁵ Do 28. februara tekuće za predhodnu godinu

⁹⁶ Do 31. marta tekuće za predhodnu godinu

- Organ lokalne uprave Opštine **Danilovgrad** nadležan za poslove životne sredine **sačinio je Izvještaj o stanju komunalnih voda za 2020. godinu** i isti dostavio nadležnom Ministarstvu, dok **Izvještaji za 2018 i 2020. godinu nijesu sačinjavani**.
- Nadležni sekretarijat Glavnog Grada **Podgorica sačinio je Izvještaj o stanju ispuštanja otpadnih voda za teritoriju Glavnog grada – Podgorica za 2020. godinu** koji je sačinjen u skladu sa Pravilnikom o sadržaju izvještaja o ispuštanju (dispoziciji) komunalnih otpadnih voda i biološki razgradivih industrijskih otpadnih. **Izvještaji za 2018 i 2019. godinu nijesu sačinjavani** od strane nadležnog Sekretarijata. U Izvještaju se navodi „Pri izradi Izvještaja korišćeni su podaci dostavljeni od strane Vodovod i kanalizacija d.o.o. Podgorica, Komunalne inspekcije Glavnog grada, opštine u okviru Glavnog grada-Golubovci i 13. jul – Plantaže AD Podgorica, kao i informativni materijal Vodovod i kanalizacije d.o.o Podgorica”.
- Organ lokalne uprave Opštine **Berane** nadležan za poslove komunalnih djelatnosti **nije sačinio Izvještaj o stanju ispuštanja otpadnih voda za 2018, 2019 i 2020. godinu**. Sekretarijat za komunalno-stambene, poslove saobraćaja i zaštitu životne sredine prosljedio je MEPG evidenciju o ispustima, količini i kvalitetu ispuštene komunalne otpadne vode za za 2020. godinu koju je sačinilo privredno društvo d.o.o. ViK Berane. Pomenuta evidencija dostavljena je na bazi Pravilnika o sadržaju evidencije ispuštanja komunalnih otpadnih voda i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda.
- Organ lokalne uprave Opštine Pljevlja nadležan za poslove komunalnih djelatnosti **nije sačinio Izvještaj o stanju ispuštanja otpadnih voda za 2018, 2019 i 2020. godinu**. Od strane d.o.o. Vodovoda Pljevlja Sekretarijatu za stambeno komunalne poslove, saobraćaj i vodu dostavljeno je Obavještenje⁹⁷ o trenutnom stanju sa otpadnim vodama na teritoriji OPL koje je bilo, između ostalog, neophodno dostaviti Ministarstvu, a što se i navodi u dostavljenom aktu.
- Organ lokalne uprave Opštine Bijelo Polje nadležan za poslove komunalnih djelatnosti **nije sačinio Izvještaj o stanju ispuštanja otpadnih voda za 2018, 2019 i 2020. godinu**.
- Nadležni organi lokalnih uprava obuhvaćenih revizijom nijesu sačinili Izvještaje o stanju ispuštanja komunalnih otpadnih voda za 2018 i 2019. godinu. Takođe, za 2020. godinu Izvještaje nijesu sačinili ni organi OHN, OBD, OBA, OPL i OBP, dok je to učinio nadležni organi GGP i ODG. Glavni grad Podgorica sačinio je Izvještaj kako to nalaže Pravilnik o sadržaju izvještaja o ispuštanju (dispoziciji) komunalnih otpadnih voda i biološki razgradivih industrijskih otpadnih.⁹⁸

---

⁹⁷Zavedeno pod brojem: 06-335/21-265/4 od 30.06.2021. godine

⁹⁸Isto se da utvrditi uvidom u Izvještaj o stanju ispuštanja otpadnih voda za teritoriju Glavnog grada-Podgorica za 2021. godinu objavljenom na sajtu Glavnog grada Podgorica //https://podgorica.me/storage/23626/623d810adf67c_Izvjestaj.pdf//

3.3.2. Izvještavanje o otpadnim vodama na državnom nivou

Zakonom o upravljanju komunalnim otpadnim vodama predviđeno je da **MEPG sačini Izvještaj o realizaciji programa izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda i dostavlja Vladi na usvajanje, najkasnije do 30. juna svake druge godine.**

Kao što je već rečeno⁹⁹ Vlada Crne Gore je u IV kvartalu 2019. godine usvojila Plan upravljanja komunalnim otpadnim vodama u Crnoj Gori (2020-2035). Na bazi usvojenog Plana, saglasno Programu rada Vlade za 2021. godinu i shodno Uredbi o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata¹⁰⁰, kojom je propisan način i metodologija izvještavanja sprovođenja strateških dokumenata, **predviđena je obaveza izrade Izvještaja o realizaciji plana upravljanja komunalnim otpadnim vodama Crne Gore (2020-2035), za 2020. godinu.**

Vlada CG je na sjednici održanoj dana 28. oktobra 2021. godine razmotrila Izvještaj o realizaciji Plana upravljanja komunalnim otpadnim vodama Crne Gore (2020-2035), za 2020. godinu i Zaključkom¹⁰¹ usvojila isti.

- Zaključkom je Vlada zadužila MEPG da preduzme aktivnosti na uspostavljanju informacionog sistema za praćenje rada postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda. Takođe, preporučila je jedinicama lokalnih samouprava da urade analize rada postrojenja za tretman otpadnih voda i da sačine Izvještaj sa predlogom mjera za rješavanje problema u funkcionisanju i isti dostave MEPG.

U Izvještaju o realizaciji Plana upravljanja komunalnim otpadnim vodama Crne Gore (2020-2035), za 2020. godinu navedene su jedinice lokalnih samouprava sa osvrtom na glavne aktivnosti koje su sprovedene u 2020. godini na unapređenju upravljanja komunalnim otpadnim vodama.

Po osnovu dostavljenih Izvještaja o stanju ispuštanja otpadnih voda, za aglomeracije na svom području, od strane organa lokalnih uprava nadležnih za poslove komunalnih djelatnost MEPG sačinjava Izvještaj o stanju ispuštanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda, za aglomeracije u Crnoj Gori i objavljuje na svojoj internet stranici, do 30. juna tekuće za prethodnu godinu. Pravilnikom o sadržaju izvještaja o ispuštanju (dispoziciji) komunalnih otpadnih voda i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda propisan je sadržaj Izvještaja o stanju ispuštanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda, za aglomeracije u Crnoj Gori.

- Iako je Pravilnik o sadržaju izvještaja o ispuštanju (dispoziciji) komunalnih otpadnih voda i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda stupio na snagu u novembru 2017. godine nadležno **Ministarstvo¹⁰² nije uradilo Izvještaje za 2018 i 2019. godinu. Izvještaj o stanju ispuštanja** komunalnih i industrijskih otpadnih voda, za

---

⁹⁹Strana 40 Zapisnika

¹⁰⁰"Sl. list CG", br. 054/18

¹⁰¹Broj: 04-5086/2 od 4.11.2021. godine

¹⁰²Ministarstvo održivog razvoja i turizma

aglomeracije u Crnoj Gori za 2020. godinu nadležno MEPG objavilo je u decembru 2021. godine.

MEPG je u toku 2021. godine jedinicama lokalnih samouprava uputilo dopis, da su obavezne shodno Zakonu o upravljanju komunalnim otpadnim vodama da dostave Izvještaj o stanju ispuštanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda za aglomeracije na svojoj teritoriji.

- Uvidom u Izvještaj o stanju ispuštanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda za aglomeracije u Crnoj Gori za 2020. godinu da se utvrditi da **pojedine lokalne samuprave nijesu dostavile podatke**¹⁰³, već je MEPG koristilo dostupne podatke iz ranijeg perioda. Izvještaj ne sadrži sve elemente¹⁰⁴ predviđene Pravilnikom o sadržaju izvještaja o ispuštanju (dispoziciji) komunalnih otpadnih voda i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda, jer ih jedinice lokalnih samouprava nijesu dostavile. MEPG u dijelu Zaključna razmatranja i preporuke nije dalo konkretne preporuke o upravljanju komunalnim i industrijskim otpadnim vodama.

U Izvještaju o stanju ispuštanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda za aglomeracije u Crnoj Gori za 2020. godinu, u dijelu Zaključna razmatranja i preporuke navodi sledeće: „Iz dostavljenih podataka se vidi da je u prethodnom periodu došlo do povećanja stanovnika koji su povezani na kanalizacionu mrežu sa 292.429 na 307.952. Takođe se može primijetiti da kvalitet dostavljenih podataka iz različitih opština nije na istom nivou, pa je potrebno organizovati obuke na temu izrade predmetnih izvještaja. Neke opštine i pored urgencija nisu dostavile podatke o stanju u oblasti otpadnih voda pa su korišteni dostupni podaci iz ranijeg perioda. Takođe, je primetno da opštine ne posjeduju cjelovite podatke kad su u pitanju industrijski subjekti na teritoriji njihovih aglomeracije, pa je u tom dijelu potrebno organizovati edukativne radionice u cilju unapređenja kvaliteta izvještavanja“.

3.4 Inspekcijski nadzor i kontrola

Poslovi inspekcijskog nadzora, u cilju sprovođenja Zakona o upravljanju komunalnim otpadnim vodama i propisima donijetim na osnovu ovog Zakona povjereni su organu nadležnom za inspekcijske poslove – Upravi za inspekcijske poslove - UIP. Kontrola primjene ovog Zakona u UIP u nadležnosti je **Odsjeka za inspekciju za vode** i njenih inspektora za vode. Odsjek je nadležan da vrši kontrolu primjene odredbi Zakona o upravljanju komunalnim otpadnim vodama i propisima donijetim na osnovu ovog Zakona koje se odnose na aglomeracije veće od 2000E.S. u smislu kontrole:

- dinamike izgradnje uređaja za prečišćavanje otpadnih voda;

---

¹⁰³Opština Bijelo Polje, opština Pljevlja, opština Plav i opština Žabljak

¹⁰⁴Npr. podatke po aglomeracijama, sprovedenim inspekcijskim kontrolama, analizama otpadnih voda i sl.

- obavezu da izgrađena i rekonstruisana PPOV-a kapaciteta većeg od 2000E.S., budu održavana tako da osiguraju zadovoljavajuće standarde;
  - ponovnu upotrebu prečišćenih komunalnih otpadnih voda za aglomeracije veće od 2000E.S.;
  - vođenje evidencije količine i ispuštanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda za aglomeracije veće od 2000E.S.;
  - izvještavanja o ispuštanju komunalnih otpadnih voda za aglomeracije veće od 2000E.S. i
  - kontinuirano praćenje kvaliteta i količine ispuštenog efluenta i sprovođenje monitoringa ispuštenog efluenta za aglomeracije veće od 2000E.S..
- Odsjek za inspekciju za vode donosi godišnji Plan i program rada¹⁰⁵ kojim su planiraju redovni inspekcijski pregledi. Ne postoje definisani kriterijumi po kojima se vrši izbor subjekata koji će biti predmet kontrole planiranih godišnjim Planom i programom rada.

Planom i programom rada odsjeka za inspekcijske poslove planirani su inspekcijski pregledi po službenoj dužnosti podijeljeni na potencijalno velike zagađivače¹⁰⁶ gdje je planirano pet kontrola godišnje-po potrebi i više, srednje zagađivače¹⁰⁷ gdje je planirano da se vrši jedna kontrola mjesečno i male zagađivače gdje je planirano da se vrši kontrola dva puta godišnje. ViK-a preduzeća nalaze su u grupi malih zagađivača pa su ista u planu inspekcijskih pregleda po službenoj dužnosti predmet kontrole dva puta godišnje. Nadležno lice u Odsjeku ističe da se problem izvršenja planiranih redovnih kontrola javlja zbog preporuka da prednost imaju podnijete inicijative i zahtjevi, odnosno vandredni ispekciski pregledi, kao i administrativni kapaciteti Odsjeka koji su opterećeni redovnim i vandrednim inspekcijskim pregledima nelegalne eksploatacije riječnih nanosa.

- U inspekciji za vode, shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji UIP¹⁰⁸, sistematizovano je **pet radnih mjesta za inspektore za vode, od kojih su popunjena četiri**, dva inspektora I i jedan inspektor III uključujući i mjesto glavnog inspektora, a koji su raspoređeni u Podgorici, Beranama i Baru.

Od strane odgovornog lica u odsjeku ističe se da se u skladu sa raspoloživim administrativnim kapacitetima vrše kontinuirani inspekcijski pregledi PPOV-a na licu mjesta, dok u pogledu evidencije količine i kvaliteta i monitoringa ispuštenog efluenta podaci se od strane PPOV dostavljaju upravljaču-UZV da bi se ažurirali kroz vodni informacijski sistem. Kako

---

¹⁰⁵ Od strane UIP dostavljeni su Plan i program rada odsjeka za inspekciju za vode za 2018 i 2020. godinu

¹⁰⁶ Predmet kontrole je upravljanje vodama i vodim dobrom, emisija voda, katastar zagađivača, vodna akta, integrisan dozvole, sanacija, zaštićena područja

¹⁰⁷ Predmet kontrole su upisni u registar, monitoring, vodna akta (vodni uslovi, vodne saglasnosti i vodne dozvole), upotrebne dozvole

¹⁰⁸ Broj: 1001-100/21-1611-18 od 07.06.2021. godine

vodni informacijski sistem još uvijek nije uspostavljen nemaju dostupne informacije izuzev onih dobijenih na licu mjesta tokom inspekcijskih pregleda, što umnogome otežava rad inspektora.

Odsjek za vode dostavio je Zapisnike o izvršenim inspekcijskim kontrolama za period **januar 2018 - decembar 2021. godine**. Pregledom istih da se utvrditi da je ovaj organ za traženi period sproveo **106 inspekcijskih nadzora** koji su za predmet imali zagađenje vodnih tijela na teritoriji CG i **11 službenih zabilješki** o izvršenim pregledima vodnih tijela.

- Uvidom u Zapisnike o izvršenom inspekcijskom pregledu da se utvrditi da vodna tijela u Crnoj Gori trpe jake pritiske od strane zagađivača i da je neophodno stalno prisustvo nadležnih inspekcija kako bi određeni privredni subjekti poštovali zakonom definisane mjere i obaveze.

Od ukupnog broja sprovedenih inspekcijskih kontrola 20% je sprovedeno samo na teritoriji Opštine Danilovgrad kod tri privredna subjekta kod kojih je recipijent rijeka Zeta. Takođe, pored rijeke Zete veliki stepen pritiska od strane zagađivača trpi i rijeka Lim¹⁰⁹ sa svojim pritokama.

- 99% inspekcijskih kontrola sprovedeno je od strane dva inspektora za vode i gotovo 80% sprovedenih inspekcijskih nadzora odnosi se na podnesene incijative i po osnovu prethodno sprovedenih inspekcijskih nadzora (kontrola), što znači da 20% (ili 23) su inspekcijski nadzori koji su planirani tj. redovne kontrole. Sprovedene kontrole na PPOV-a ukazuju da ista nijesu ispunjavala Zakonom definisane obaveze i od strane UIP naložene su mjere kako bi se postrojenja dovela u funkciju i namjenu za koju su predviđena.
- **Većina kontrolisanih privrednih subjekata¹¹⁰ izjavili su da nijesu upoznata sa obavezama** predviđenih pravnim aktima o postupku praćenja količine i kvaliteta ispuštenih otpadnih voda i obavezi izvještavanja prema nadležnim organima.

Uvidom u Zapisnike o izvršenim inspekcijskim kontrolama da se utvrditi da je predmet kontrole u prethodnom periodu bio vođenje evidencije količine ispuštanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda, izvještavanje o ispuštanju komunalnim otpadnih voda i kontinuirano prađenje kvaliteta i količine ispuštenog efluenta i sprovođenje monitoringa ispuštenog efluenta.

- Od strane MEPG, UZV i organa lokalnih samouprava u prethodnom periodu nijesu dostavljane incijative UIP za kontrolu privrednih subjekata zbog neispunjavanja zakonom definisanih obaveza po osnovu ispuštanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda prema ovim organima.

---

¹⁰⁹Na rijeci Lim vršeni su inspekcijske kontrole zbog pomora ribe, ispuštanja životinskog otpada i krvi, brojnih akcidentnih situacija koje se vide iz dostavljenih zapisnika

¹¹⁰Posebno ukoliko se radi o privrednim subjektima koji nijesu vodovodna i kanalizaciona preduzeća

4 Ocjena, zaključci i preporuke

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja subjekata revizije, a u skladu sa čl. 44 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i čl. 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: **dr Branislav Radulović** (Rukovodilac Kolegijuma) i **g. Nikola N Kovačević** (član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma DRI održanoj 25.07.2022. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji uspjeha

„Efikasnost upravljanja sistemom otpadnih voda”

Državna revizorska institucija (DRI) je nakon sprovedenog postupka revizije uspjeha ocijenila da upravljanje sistemom otpadnih voda u Crnoj Gori **nije u dovoljnoj mjeri efikasno**¹¹¹.

Zaštita zdravlja ljudi, kao i podizanje svijesti javnosti o zaštiti životne sredine kroz sagledavanje kvaliteta otpadnih voda koje se ispuštaju u prijemnik jedan je od izazova kako Crne Gore, tako i svijeta u kome živimo.

Otvaranjem pregovaračkog poglavlja 27-Životna sredina i klimatske promjene, Crna Gora je u obavezi da preduzme niz mjera kako u oblasti transpozicije, implementacije i primjene pravne tekovine EU u oblasti kvaliteta otpadnih voda, tako i u podizanju nivoa praćenja i izvještavanja o kvalitetu otpadnih voda na centralnom (državnom) i lokalnom nivou. Udio otpadnih voda koje se bezbjedno prečišćavaju istovremeno je indikator za šesti cilj održivog razvoja Agende 2030.

U prethodnom periodu postignut je visok stepen usklađenosti domaćih pravnih akata sa Direktivama EU u dijelu koji se odnosi na upravljanje otpadnim vodama u Crnoj Gori. Značajan korak u ovoj oblasti predstavlja donošenje Plana upravljanja komunalnim otpadnim vodama u Crnoj Gori 2020-2035 i Programa izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda. Porastom broja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) u periodu od 2016. godine pa do okončanja predmetne revizije, sa postojećih četiri na deset postrojenja, stvaraju se preduslovi za efikasnije upravljanje sistemom otpadnih voda.

Međutim, neadekvatna implementacija usvojene normative u praksi, neadekvatne kanalizacione mreže za prikupljanje i odvođenje otpadnih voda i nepostojanje PPOV u svim opštinama, značajni problemi prilikom izgradnje i u funkcionisanju postojećih postrojenja za prečišćavanje, dovode u pitanje efikasnost upravljanja sistemom otpadnih voda. Dodatno, nedovoljnost podataka o količini i kvalitetu otpadnih voda otežava donošenje odgovarajućih korektivnih mjera i negativno utiče na kvalitet izvještavanja o stanju ispuštanja otpadnih voda.

---

¹¹¹ Čl. 53 Uputstva o metodologiji vršenja revizije uspjeha ("Sl. list CG", br. 068/19).

Upitni su kapaciteti lokalnih samouprava da samostalno uspostave i održavaju efikasan sistem upravljanja otpadnim vodama pa je u cilju rješavanja navedenih problema u narednom periodu potrebna intezivna aktivnost lokalnih samouprava i državnih organa, kao i značajna ulaganja.

I pored učinjenih poboljšanja potrebno je da nadležni organi, kako na državnom tako i na lokalnom nivou, preduzmu niz mjera kako bi se upravljanje otpadnim vodama i kanalizacionom muljem u Crnoj Gori poboljšalo. U skladu sa naprijed navedenim, na osnovu sprovedene revizije, a u cilju [unaprjeđenja upravljanja sistemom otpadnih voda u Crnoj Gori](#), vrhovna državna revizija (DRI) donijela je **sljedeće**:

ZAKLJUČKE I PREPORUKE

Strategije, planovi i programi

Crna Gora je u najvećoj mjeri izvršila usaglašavanje domaćeg zakonodavstva u oblasti otpadnih voda sa propisima EU, odnosno u procentu od 96%.

- **Zaključak 1:** Usvajanjem Strategije upravljanja vodama (jul 2017) Vlada Crne Gore je dugoročno planirala nacionalnu politiku upravljanja vodama i obavezala Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da trogodišnje izvještava Vladu o realizaciji Strategije. Vlada Crne Gore u junu mjesecu 2018. godine usvojila je Izvještaj o sprovođenju strategije upravljanja vodama koji je dostavilo tadašnje Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja. Međutim, iako je MPŠV bilo u obavezi da sledeći Izvještaj o realizaciji strategije sačini zaključno sa junom 2021. godine i isti dostavi Vladi na usvajanje, do okončanja revizije data obaveza nije realizovana, što za posledicu može imati da Vlada nema informacije da li se ciljevi postavljeni Strategijom realizuju na adekvatan način. (nalazi na str.17)

Preporuka U1

Neophodno je da **Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede** sačini Izvještaj o realizaciji Strategije upravljanja vodama, kako bi se sagledalo koliko se uspješno realizuju postavljeni ciljevi i ocijenilo stanje u ovoj oblasti i po potrebi predložile korektivne mjere, odnosno preispitala potreba donošenja nove Strategije.

- **Zaključak 2:** Usvajanjem Plana upravljanja komunalnim otpadnim vodama u Crnoj Gori 2020-2035 i Programa izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda ostvaren je veliki pomak u daljem planiranju upravljanja komunalnim otpadnim vodama na teritoriji Crne Gore. U toku sprovođenja revizije, Vlada je na prijedlog MPŠV donijela Planove upravljanja vodama na vodnom području Jadranskog i Dunavskog sliva. Međutim, Vlada nije

donosila jednogodišnje programe monitoringa komunalne djelatnosti, što otežava sistemsko i redovno praćenje pojedinih komunalnih djelatnosti. Takođe, nijesu donešeni podzakonski akti kojima bi se definisali podaci, rokovi, način dostavljanja i metodologija obrade podataka koji su predmet monitoringa. (nalazi na str. 18)

Preporuka U2

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma treba da donese podzakonske akte kojim bi se definisali podaci, rokovi, način dostavljanja i metodologija obrade podataka za potrebe donošenja jednogodišnjeg programa monitoringa komunalnih djelatnosti i godišnjeg izvještaja o rezultatima monitoringa.

Preporuka U3

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma treba da pripremi i predloži Vladi jednogodišnje programe monitoringa komunalne djelatnosti i izvještava o rezultatima monitoringa.

- **Zaključak 3:** Jedinice lokalnih samouprava nijesu donosile kao posebne dokumente dugoročne, srednjoročne i kratkoročne planove razvoja djelatnosti javne kanalizacije. Međutim, donošenjem Strateških planova razvoja lokalnih samouprava lokalne samouprave koje su bili subjekti revizije, sem Budve i Bijelog Polja, sagledano je trenutno stanje kanizacionog sistema i sistema upravljanja otpadnim vodama, dok su Programom uređenja prostora i izgradnje objekata na godišnjem nivou definisani projekti koji će se realizovati iz oblasti kanizacione infrastrukture ukoliko se obezbijedi dovoljan iznos sredstava za realizaciju istih. (nalazi str. 19-23)

Preporuka U4

Preporučuje se opštinama **Budva i Bijelo Polje** da donesu Strateške planove razvoja kojima će se između ostalog definisati planovi razvoja kanizacione mreže i sistema upravljanja otpadnim vodama.

- **Zaključak 4:** Obavljanje komunalne djelatnosti i korišćenja komunalne infrastrukture, kao i prava i obaveze po osnovu istih se definišu zaključivanjem Ugovora između jedinica lokalnih samouprava i privrednih društava koja obavljaju ove poslove. Jedinice lokalnih samouprava obuhvaćene revizijom, izuzev opština Herceg Novi i Pljevlja, su zaključile predmetne ugovore. (nalazi na str. 24-25)

Preporuka U5

Preporučuje se **opštinama Herceg Novi i Pljevlja** da zaključe ugovore o povjeravanju obavljanja komunalnih djelatnosti i korišćenja komunalne infrastrukture i drugih sredstava u svojini lokalne samouprave sa privrednim društvima (ViK).

- **Zaključak 5:** Uprava za vode nije pripremila, a Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nije donijelo Operativni plan zaštite voda od havarijskih zagađenja za vode od značaja za Crnu Goru. Takođe, lokalne samouprave nijesu donijele Operativni plan zaštite voda od havarijskih zagađenja za vode od lokalnog značaja. Naprijed navedeno može negativno uticati na efikasnost reagovanja u slučaju havarijskog zagađenja. (nalazi na str. 25-26)

Preporuka U6

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede treba da, u saradnji sa **Upravom za vode** i uz saglasnost Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma donese Operativni plan zaštite od havarijskih zagađenja za vode od značaja za Crnu Goru.

Preporuka U7

Lokalne samouprave treba da donesu Operativni plan zaštite od havarijskih zagađenja za vode od lokalnog značaja.

Registri i informacioni sistemi

- **Zaključak 6:** Uprava za vode nije uspostavila Registar voda od značaja za Crnu Goru, iako je bila dužna uspostaviti registar do februara 2010. godine. (nalazi na str. 27)
Jedinice lokalne samouprave nijesu uspostavile registre za vode od lokalnog značaja. (nalazi na str. 27)
Revizijom je utvrđeno da ni nakon petnaest godina od donošenja Zakona o vodama iz 2007. godine nadležni organ uprave – Uprava za vode nije uspostavila vodni informacioni sistem. (nalazi na str. 28)
Usljed nedostatka registara voda i Vodnog informacionog sistema nadležni organi ne raspolažu potpunim i pouzdanim podacima o vodnim tijelima, izvorima zagađenja, vrsti, količini i drugim podacima od značaja za uspostavljanje efikasnog sistema za upravljanje otpadnim vodama.

Preporuka U8

Uprava za vode treba da uspostavi Registar voda od značaja za Crnu Goru.

Preporuka U9

Lokalne samouprave treba da preduzmu aktivnosti na uspostavljanju registara za vode od lokalnog značaja.

Preporuka U10

Uprava za vode treba da uspostavi Vodni informacijski sistem, koji između ostalog sadrži i **katastar zagađivača voda** i to po izvorima zagađenja voda, njihovoj vrsti, količini i prijemniku.

- **Zaključak 7:** Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma počelo je da vodi registar vršilaca komunalnih djelatnosti i izdatih rješenja o ispunjenosti uslova za obavljanje komunalnih djelatnosti, u koji su do sada upisani vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti za koje je Regulatorna agencija za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti donijela rješenja o ispunjenosti uslova za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti (vodosnadbijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama) na osnovu kojih je vršiocima komunalne djelatnosti izdala odgovarajuće licence. Međutim, u periodu od 2018 do 2020. godine, Uprava za vode i organi lokalne samouprave nadležni za izdavanje vodnih dozvola, sem Opštine Tivat, nijesu Ministarstvu dostavljali, podatke o važećim vodnim dozvolama za ispuštanje komunalnih otpadnih voda u recipijent po algomeraciji do 31. januara tekuće za prethodnu godinu. (nalazi na str. 28-29)

Preporuka U11

Uprava za vode treba da Ministarstvu dostavlja podatke o vodnim dozvolama za ispuštanje komunalnih otpadnih voda u recipijent.

Preporuka U12

Lokalne samouprave treba da obezbijede da nadležni organi Ministarstvu dostavljaju podatke vodnim dozvolama za ispuštanje komunalnih otpadnih voda u recipijent.

Preporuka U13

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma treba da djeluje proaktivno i obavijesti nadležne organe, na lokalnom i državnom nivou, o obavezi dostavljanja vodnih dozvola za ispuštanje komunalnih otpadnih voda kako bi se uspostavila evidencija istih.

Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda - PPOV

Preduslov za efikasno upravljanje otpadnim vodama je postojanje PPOV-a sa odgovarajućim kapacitetima.

- **Zaključak 8:** Crna Gora je u periodu od 2016. godine (kada je usvojena NEAS¹¹²) pa do okončanja predmetne revizije uvećala broj PPOV-a sa četiri na deset postrojenja (NEAS-om je predviđeno da na

---

¹¹² Nacionalna Strategija za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena.

kraju 2022. godine bude četrnaest). Međutim, revizijom je utvrđeno da PPOV (revizijom obuhvaćena pet postrojenja) imaju niz nedostataka i problema u funkcionisanju što negativno utiče na efikasnost procesa prečišćavanja i za posljedicu ima da se dešava da se nedovoljno prečišćene ili neprečišćene otpadne vode izlivaju u prijemnik. (nalazi na str. 30-40).

Preporuka U14

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma treba da u saradnji sa jedinicama lokalnih samouprava preduzme aktivnosti kako bi se problemi u radu PPOV-a riješili i izgrađena postrojenja privela namjeni i funkciji.

Preporuka U15

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma treba da u saradnji sa nadležnim organima djeluje proaktivno kako bi jedinice lokalnih samouprava u kojima nema sagrađenih PPOV-a otpočele proces planiranja i izgradnje istih.

Preporuka U16

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma treba da, u skladu sa Zaključkom Vlade¹¹³, preduzme aktivnosti na uspostavljanju efikasnog informacionog sistema za praćenje rada postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda.

Preporuka U17

Lokalne samouprave treba da, u skladu sa Zaključkom Vlade¹¹⁴ i u saradnji sa privrednim društvima koja upravljaju PPOV-a analiziraju rad istih, identifikuju probleme i predlože mjere za rješavanje istih i o tome izvijeste nadležno Ministarstvo.

Preporuka U18

Preporučuje se **privrednim društvima (ViK društvima i društvima koja upravljaju PPOV-a)** da, u saradnji sa nadležnim organima lokalne samouprave analiziraju rad, identifikuju probleme i predlože mjere za rješavanje problema u funkcionisanju PPOV-a.

Preporuka U19

Lokalne samouprave u kojima nema izgrađenih PPOV-a treba da preduzmu mjere u cilju izgradnje istih.

---

¹¹³ Broj: 04-508 od 4.11.2021. godine

¹¹⁴ Broj: 04-508 od 4.11.2021. godine

- **Zaključak 9:** Poseban problem kada su pitanju izgradnja i funkcionisanje PPOV-a jeste to što su izvođači radova u Budvi, Herceg Novom, Pljevljima i Beranama prije rokova definisanih ugovorima napustili postrojenja i pokrenuli ili će vjerovatno pokrenuti sudske postupke pred nadležnim domaćim i međunarodnim sudovima. (nalazi na str. 30-40)
Takođe, ugovoreni projekat izgradnje PPOV u opštini Danilovgrad je stopiran. (nalazi na str. 21-24)
Navedeno osim dodatnih troškova i problema u radu postrojenja može dovesti u pitanje i buduće obezbjeđenje bespovratnih i kreditnih sredstava za realizaciju drugih projekata iz oblasti otpadnih voda i vodosnadbijevanja.

Preporuka U20

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma u saradnji sa organima na državnom i lokalnom nivou treba da preduzme mjere, kako bi se postupci koji su pokrenuti pred domaćim ili međunarodnim sudovima riješili bez urušavanja kredibiliteta i ugleda države Crne Gore. U slučajevima gdje još nijesu pokrenuti sporovi, neophodno je preduzeti mjere kako bi se izbjeglo pokretanje arbitražnog postupka.

Preporučuje se **nadležnom Ministarstvu i Vladi** da inteziviraju aktivnosti na rješavanju problema oko izgradnje PPOV na teritoriji Opštine Danilovgrad. Ovo posebno imajući u vidu Zaključak Vlade na sjednici održanoj u decembru 2021. godine, u kome se zaključuje da lokacija „Landža“ nije adekvatna za izgradnju PPOV-a što stopira ugovoreni projekat izgradnje postrojenja dok se **otpadne vode iz javne gradske kanalizacije ispuštaju direktno u rijeku Zetu, bez prethodnog prečišćavanja.**

- **Zaključak 10:** Privredna društva u lokalnim samoupravama obuhvaćenim revizijom nijesu izvršile konačan popis i identifikaciju postojeće komunalne infrastrukture i opreme koja im je data na upravljanje i korišćenje. (nalazi na str. 30-40)

Preporuka U21

Preporučuje se **lokalnim samoupravama** da obezbijede da privredna društva kojima je data na upravljanje i korišćenje komunalna infrastruktura izvrše konačan popis i identifikaciju postojeće komunalne infrastrukture, kako bi se ista uknjižila u evidenciju nepokretnosti.

Preporuka U22

Preporučuje se **privrednim društvima (ViK društvima i društvima koja upravljaju PPOV-a)** da izvrše popis i identifikaciju postojeće komunalne infrastrukture i u saradnji sa lokalnim samoupravama istu upišu u katastar nepokretnosti, kao i da izvrše popis opreme sa kojom raspoložu na PPOV-a i istu knjigovodstveno evidentiraju.

Evidencija i monitoring količine i kvaliteta otpadnih voda

Pouzdani podaci o **količini i kvalitetu ispuštenih otpadnih voda** u prijemnik su neophodni kako bi se vršio odgovarajući monitoring, a sve u cilju uspostavljanja efikasnog sistema upravljanja otpadnim vodama.

- **Zaključak 11:** Pouzdanost podataka o **količini** koji se dobijaju mjerenjem ulaznih i izlaznih komunalnih otpadnih voda na PPOV-a je upitna jer pored komunalnih, u postrojenja dopijevaju atmosferske, morske i druge vode, dok za opštine koje nemaju izgrađena PPOV (Danilovgrad, Bar i Bijelo Polje) nema raspoloživih podataka o količinama ispuštenih komunalnih otpadnih voda. Mjerači koji su instalirani na PPOV-a nijesu umjeravani (baždareni) od strane privrednih društva koja upravljaju sa postrojenjima, a Uprava za vode nije zahtijevala da se dostave dokazi o ispravnosti i baždarenju mjernih uređaja. (nalazi na str. 40-45)

Preporuka U23

Preporučuje se **privrednim društvima**, vodovodnim i kanizacionim društvima i društvima koja upravljaju PPOV-a, da uspostave pouzdano mjerenje količine otpadnih voda, baždarenje mjernih uređaja i obnove neophodne ateste ukoliko su istekli.

Preporuka U24

Uprava za vode treba da preduzme mjere kako bi nadležni organi na lokalnom nivou i zagađivači (privredna društva) dostavljali podatke o baždarenju mjernih uređaja i adekvatnom mjerenju otpadnih voda.

- **Zaključak 12:** Privredna društva koja upravljaju PPOV-a vrše sopstvena (interna) ispitivanja **kvaliteta** otpadnih voda (osim u Beranama) i angažuju akreditovane institucije za ispitivanje kvaliteta.¹¹⁵ Međutim, u opštinama Danilovgrad i Bar u kojima ne postoje izgrađena PPOV ne vrši se ispitivanje kvaliteta otpadnih voda, dok je u opštini Bijelo Polje ispitivanje kvaliteta počelo od novembra 2020. godine. (nalazi na str. 40-45)

Preporuka U25

ViK Berane treba da uspostavi interno ispitivanje kvaliteta otpadnih voda.

Preporuka U26

DOO Vik Danilovgrad i DOO Vik Bar treba da obezbijede ispitivanje kvaliteta otpadnih voda od strane akreditovane institucije i zakonom predviđeni broj ispitivanja.

---

¹¹⁵ Vodovod d.o.o. Pljevlja nije u toku 2021. godine vršio zakonom predviđeni broj uzorkovanja za ispitivanje kvaliteta.

DOO Vodovod Pljevlja treba da obezbijedi da se u toku godine vrši zakonom predviđeni broj ispitivanja kvaliteta otpadnih voda od strane akreditovane institucije.

- **Zaključak 13:** Privredna društva zadužena za obavljanje komunalnih djelatnosti i korišćenje komunalne infrastrukture i drugih sredstava u svojini opština ne raspolažu podacima o ispuštenim otpadnim vodama od strane privrednih društava, drugih pravnih lica ili preduzetnika koji vrše njeno ispuštanje u recipijent ili kolektorski sistem, jer po riječima odgovornih lica isti se ne dostavljaju. Takođe, ista su dužna da podatke dostavljaju organu lokalne uprave nadležnom za poslove komunalnih djelatnosti. (nalazi na str. 43).

Preporuka U27

Privredna društva koja obavljaju komunalne djelatnosti i koriste komunalnu infrastrukturu treba da obezbijede da im privredna društva, druga pravna lica ili preduzetnici koja ispuštaju otpadne vode u recipijent ili kolektorski sistem dostavljaju podatke o količini i kvalitetu ispuštenih otpadnih voda.

Preporuka U28

Lokalne samouprave treba da preduzmu mjere kako bi zagađivači dostavljali podatke o mjerenju otpadnih voda, ispitivanju kvaliteta, rezultatima monitoringa i druge podatke predviđene Zakonom.

Upravljanje kanalizacionim muljem

Kanalizacioni mulj spada u posebne vrste otpada kojima je neophodno upravljati na posebno organizovan način, budući da se, zbog svog potencijalno opasnog karaktera, može prouzrokovati negativne efekte na životnu sredinu, zdravlje ljudi i životinja.

- **Zaključak 14:** Vlada Crne Gore, na prijedlog Ministarstva nadležnog za poslove životne sredine¹¹⁶, 2015. godine donijela je Državni plan upravljanja otpadom u Crnoj Gori za period 2015-2020. godinu čiji je sastavni dio Plan upravljanja kanalizacionim muljem. Međutim, za tekući period na nivou Države i lokalnih samoprava ne postoje planovi upravljanja kanalizacionim muljem kojim bi se definisali način tretmana i postupanja sa istim, što za posljedicu ima da se kanalizacioni mulj uglavnom skladišti u krugu PPOV-a, iako je njegova primjena definisana Zakonom o upravljanju otpadom. Zaključkom Vlade Crne Gore iz 2020. godine usvojen je Izvještaj o sprovođenju Državnog plana upravljanja otpadom za 2020. godinu. Istim je zaduženo Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma da u saradnji sa Agencijom za zaštitu životne sredine i

---

¹¹⁶Tada Ministarstvo održivog razvoja i turizma a sada Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

Upravom za statistiku do 31. marta 2023. godine uspostavi informacijski sistem i jedinstvenu bazu podataka u oblasti upravljanja otpadom. (nalazi na str. 45-48)

Preporuka U29

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma treba da donese Plan upravljanja kanalizacionim muljem kojim bi se definisao način postupanja i tretmana nastalog kanalizacionog mulja kako na državnom nivou tako i na nivou lokalnih samouprava.

Preporuka U30

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma treba da, u skladu sa Zaključkom Vlade, do 31. marta 2023. godine uspostavi informacijski sistem i jedinstvenu bazu podataka u oblasti upravljanja otpadom.

Naknada za zaštitu voda od zagađenja

Zaštita voda od zagađenja ostvaruje se i primjenom ekonomskih mjera u vidu plaćanja naknade za zagađivanje vode. Ukoliko kvalitet voda koje se ispuštaju ne odgovara propisanom kvalitetu voda recipijenta plaća se naknada za zaštitu voda od zagađivanja srazmjerno njenoj količini i stepenu zagađenosti.

- **Zaključak 15:** Zagađivači su dužni da plaćaju **Eko-naknadu**, zbog zagađivanja životne sredine, saglasno principima „korisnik plaća-zagađivač plaća”.

Uprava za vode je uspostavila evidenciju rješenja o obračunu i uplati naknade za zaštitu voda od zagađenja.¹¹⁷ Međutim, Uprava za vode ne raspolaže podacima koji sve obveznici su dužni shodno Zakonu da plaćaju naknadu za zaštitu voda od zagađenja. Prilikom sprovođenja revizije utvrđeno je da **postoje zagađivači koji ispuštaju otpadne vode u kanalizacioni sistem ili recipijent, a isti se ne nalaze u evidenciji obveznika plaćanja naknade za zaštitu voda od zagađenja koju vodi Uprava za vode.**

Uprava za vode ne raspolaže svim potrebnim podacima za obračun naknade za zaštitu voda od zagađenja, jer ne raspolaže izvještajima o kvalitetu otpadnih voda od svih obveznika.

Uprava za vode ne raspolaže podacima o iznosu naplaćene naknade za zaštitu voda od zagađenja za period od 2018 do 2020. godine. (nalazi na str. 49-50)

---

¹¹⁷ Pregled obveznika kojima je u periodu od 2018 do 2020. godine UZV donijela rešenja o obračunu i uplati naknada za zaštitu voda od zagađenja dat je **Aneksu broj 2**.

Preporuka U31

Preporučuje se **Upravi za vode** da preduzme aktivnosti na uspostavljanju evidencije svih obveznika plaćanja naknade za zaštitu voda od zagađenja, obezbijedi sve podatke neophodne za obračun naknade i uspostavi sistem praćenja naplate iste.

Izveštavanje o otpadnim vodama

Jedan od preduslova uspostavljanja efikasnog upravljanja sistemom otpadnih voda je odgovarajuće izveštavanje o stanju ispuštanja otpadnih voda, koje treba da obezbijedi informacije u kojoj mjeri se ciljevi upravljanja otpadnim vodama ostvaruju.

- **Zaključak 16:** Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma nije sačinilo Izveštaj o stanju ispuštanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda za aglomeraciju u Crnoj Gori za 2018 i 2019. godinu, jer lokalne samouprave nijesu izvjestile MEPG i UZV o stanju ispuštanja otpadnih voda za aglomeraciju na svom području za predmetni period.

U 2020. godini po osnovu dostavljenih zahtjeva i urgencija, većina lokalnih samouprava su dostavile MEPG traženi Izveštaj. Međutim, kvalitet izveštavanja od strane pojedinih lokalnih samouprava nije na odgovarajućem nivou jer ne sadrže sve potrebne podatke¹¹⁸, što za posljedicu ima da Izveštaj o stanju ispuštanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda za aglomeraciju u Crnoj Gori za 2020. godinu koji je sačinilo MEPG ne sadrži sve potrebne podatke. (nalazi na str. 50-54)

Preporuka U32

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma treba da preuzme mjere kako bi nadležni organi na državnom i lokalnom nivou redovno dostavljali Izveštaje o ispuštanju otpadnih voda za aglomeraciju na svom području.

Preporuka U33

Uprava za vode treba da preduzme mjere kako bi nadležni organi na lokalnom nivou i zagađivači (privredna društva) dostavljali podatke o mjerenju otpadnih voda, ispitivanju kvaliteta, rezultatima monitoringa i dr., a sve u skladu sa Zakonskim obavezama.

Preporuka U34

Lokalne samouprave treba da obezbijede da Izveštaji o stanju ispuštanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda za aglomeraciju na njihovom području sadrže sve potrebne podatke i da iste redovno dostavljaju nadležnim organima.

---

¹¹⁸ predviđene Pravilnikom o sadržaju izvještaja o ispuštanju (dispoziciji) komunalnih otpadnih voda i biološki razgradivih industrijskih otpadnih voda.

- **Zaključak 17:** Privredna društva kojima su opštine povjerile upravljanje i održavanje PPOV-a, odnosno privredna društva koja upravljaju industrijskim otpadnim vodama nijesu dostavljale MEPG rezultate monitoringa ispuštanja efluenta iz PPOV za prečišćavanje komunalnih i industrijskih otpadnih voda za period 2018. do 2020. godine.

Uvidom u zapisnike o izvršenom inspekcijskom pregledu utvrđeno je da su kontrolisani privredni subjekti¹¹⁹ izjavili da nijesu upoznati sa obavezama predviđenih pravnim aktima o postupku praćenja količine i kvaliteta ispuštenih otpadnih voda i obavezi izvještavanja prema nadležnim organima. (nalazi na str. 17-18)

Preporuka U35

Preporučuje se **MEPG i UZV** da u narednom periodu obavještavaju Upravu za inspekcijske poslove u slučajevima kada nadležni organi i privredna društva koja upravljaju otpadnim vodama na lokalnom nivou, odnosno zagađivači koji ispuštaju otpadne vode (komunalne i industrijske) u recipijent ili kanalizacioni sistem, ne ispunjavaju obaveze u vezi dostavljanja podataka i izvještavanja.

Preporuka U36

Preporučuje se **MEPG, UZV i UIP** da u narednom periodu preduzmu preventivno-edukativne aktivnosti (izrada uputstva, smjernica i sl.) kako bi svi zagađivači bili upoznati sa obavezama koje se odnose na obezbjeđivanje potrebnih podataka i njihovog dostavljanja nadležnim organima.

Inspekcijski nadzor i kontrola

Poslovi inspekcijskog nadzora, u cilju sprovođenja Zakona o upravljanju komunalnim otpadnim vodama i propisima donijetim na osnovu ovog Zakona povjereni su Upravi za inspekcijske poslove/Odsjek za inspekciju za vode.

- **Zaključak 18:** Inspekcijski nadzori i kontrole sprovedene od strane UIP-Odsjek za inspekciju za vode nedvosmisleno ukazuju da vodna tijela u Crnoj Gori trpe jake pritiske od strane zagađivača. Revizijom je utvrđeno da je od 117 kontrola privrednih društava koja ispuštaju otpadne vode, koliko je izvršeno u periodu januar 2018-decembar 2021. godine, 99% sprovedeno od strane dva inspektora, kao i da se većina inspekcijskih kontrola odnose na podnesene inicijative. (nalazi na str. 54-56)

---

¹¹⁹ posebno ako nijesu u pitanju preduzeća za vodovod i kanalizaciju

Preporuka U37

Preporučuje se **Upravi za inspekcijske poslove** da u narednom periodu unaprijedi i pojača stepen kontrola od strane Odsjeka za inspekciju za vode, na način što će popuniti upražnjeno radno mjesto inspektora za vode i kontrole sprovoditi na bazi definisanih kriterijuma za izbor predmeta kontrole u skladu sa godišnjim Planom i programom.

Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da karakter nalaza u predmetnoj reviziji nalaže da:

- **subjekti revizije**, u skladu sa čl. 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, po dostavljanju konačnog izvještaja:
  - **do 15.09.2022.** godine dostave dostave DRI **Akcioni plan za realizaciju preporuka** i
  - **do 25.01.2023.** godine dostave DRI **Izvještaj o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.**
- se Konačan izvještaj DRI dostavi **Odboru za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje** Skupštine Crne Gore.

Podgorica, 25.07.2022. godine

Rukovodilac Kolegijuma DRI
dr Branislav Radulović
Senator DRI

Aneksi
Aneks broj 1: Postojeći podmorski ispusti na području hercegnovske rivijere

Naziv i lokacija	Dužina	Vrsta materijala i prečnik	Opis	Napomena
Glavni pomorski ispust -Lazure Meljine	1284 m	PEHD DN800mm	Služi za odvođenje prečišćenih otpadnih voda iz PPOV-a. Difuzorska sekcija dužine 150 m, dubina ispuštanja 38 m	U funkcionalnom stanju i dio je novog kanalizacionog sistema. Periodična kontrola njegove funkcionalnosti
Podmorski ispust Marinero - Zelenika	100 m	PVC DN250mm	Služi za odvođenje neprečišćenje fekalne otpadne vode privremenih poslovnih objekata u zoni morskog dobra na ovoj lokaciji	Dio je starog kanalizacionog sistema. Periodične kontrola i češćenje
Podmorski ispust Marina - Zelenika	110 m	PEHD DN250mm	Služi za odvođenje neprečišćenje fekalne otpadne vode privremenih poslovnih objekata u zoni morskog dobra na ovoj lokaciji. Difuzorska sekcija je djelimično oštećenja.	Dio je starog kanalizacionog sistema. Periodične kontrola i češćenje
Podmorski ispust Bambi - Đenovići	90 m	PEHD DN300mm	Služi za odvođenje neprečišćenje fekalne otpadne vode dijela naselja Đenovići.	Dio je starog kanalizacionog sistema. Periodične kontrola i češćenje
Podmorski ispust Banićevina - Đenovići	50 m	PEHD DN300mm	Služi za odvođenje neprečišćenje fekalne otpadne vode dijela naselja Đenovići. Difuzorska sekcija je djelimično oštećenja.	Dio je starog kanalizacionog sistema. Periodične kontrola i češćenje
Podmorski ispust ulica Solidarnodst - Đenovići	50 m	PEHD DN200mm	Služi za odvođenje neprečišćenje fekalne otpadne vode dijela naselja Đenovići.	Dio je starog kanalizacionog sistema. Periodične kontrola i češćenje
Podmorski ispust Baošići - Lanterna	80 m	PVC DN250mm	Služi za odvođenje neprečišćenje fekalne otpadne vode dijela naselja Baošići.	Dio je starog kanalizacionog sistema. Periodične kontrola i češćenje
Pomorski ispust Bijela - Žager	90 m	PEHD DN300mm	Služi za odvođenje neprečišćenje fekalne otpadne vode dijela naselja Bijela. Difuzorska sekcija je djelimično oštećenja.	Dio je starog kanalizacionog sistema. Periodične kontrola i češćenje
Pomorski ispust Bijela - Hotel Park	160 m	PEHD DN300mm	Služi za odvođenje neprečišćenje fekalne otpadne vode dijela naselja Bijela. Difuzorska sekcija je djelimično oštećenja. U punom kapacitetu u ljetnjim mjesecima.	Dio je starog kanalizacionog sistema. Periodične kontrola i češćenje

Aneks broj 2: Obveznici kojima je u periodu od 2018 do 2020. godine UZV donijela rešenja o obračunu i uplati naknada za zaštitu voda od zagađenja

Naknada za zaštitu voda od zagađivanja

R.b.	Naziv obveznika	Konačni iznos nakande (€)		
		2018	2019	2020
1	D.O.O. "VODOVOD I KANALIZACIJA" DANILOVGRAD	1.129,23	1.038,56	921,51
2	D.O.O. "VODOVOD I KANALIZACIJA" TIVAT	11.176,95	11.702,57	9.376,82
3	D.O.O. „VODOVOD I KANALIZACIJA“ – PODGORICA	119.074,82	134.608,90	138.374,20
4	D.O.O. "VODOVOD" PLJEVLJA	8.430,80	8.387,88	9.123,21
5	OPŠTINA MOJKOVAC – SLUŽBA ZAŠTITE	304,37	326,33	372,90
6	D.O.O. "VODOVOD I KANALIZACIJA" KOLAŠIN	1.932,60	2.022,44	1.636,68
7	D.O.O. "VODOVOD I KANALIZACIJA-CETINJE"	7.073,90	7.559,81	7.159,95
8	D.O.O. "VODOVOD I KANALIZACIJA" BAR	27.641,02	27.985,15	25.760,62
9	„KOMUNALNO I VODOVOD“ D.O.O. ŽABLJAK	885,66	912,18	850,92
10	D.O.O. "VODOVOD I KANALIZACIJA" – ROŽAJE	6.151,94	6.286,40	6.183,98
11	"JAVNO STAMBENO - KOMUNALNO PREDUZEĆE" - PLUŽINE	1.167,23	1.113,93	1.107,59
12	D.O.O. "KOMUNALNE DJELATNOSTI" - PLAV	3.169,73	2.934,08	3.166,31
13	D.O.O. "VODOVOD I KANALIZACIJA KOTOR" KOTOR	13.215,36	13.259,68	11.919,52
14	D.O.O. "VODOVOD I KANALIZACIJA" HERCEG NOVI	33.953,63	36.214,76	28.640,61
15	D.O.O. "VODOVOD I KANALIZACIJA" BUDVA	62.860,75	66.678,64	43.752,52
16	D.O.O. "VODOVOD I KANALIZACIJA" BERANE	3.162,27	3.353,39	3.341,43
17	D.O.O. "VODOVOD I KANALIZACIJA" - ANDRIJEVICA	523,69	511,81	429,11
18	JAVNO PREDUZEĆE"VODOVOD I KANALIZACIJA" – ULCINJ	17.019,14	16.877,11	13.167,28
19	J.P. "VODOVOD I KANALIZACIJA" NIKŠIĆ	25.393,56	25.752,79	24.913,72
20	D.O.O. "VODOVOD BISTRICA" BIJELO POLJE	2.180,08	2.081,24	2.079,04
21	D.O.O. "Komunalne djelatnosti " Šavnik	490,52	629,09	421,07
22	D.O.O. "KOMUNALNE DJELATNOSTI" GUSINJE	1.136,78	1.295,44	1.000,36
23	D.O.O. „UNIPROM" PODGORICA	9.663,50	9.663,50	10.583,04
24	D.O.O. "ŠIŠKOVIĆ" ZA OBRADU KAMENA - DANLOVGRAD	851,60	873,74	
25	HTP „ULCINJSKA RIVIJERA“ a.d. ULCINJ	343,47	380,39	76,42
26	D.O.O. "KARISMA HOTELS ADRIATIC MONTENEGRO" PODGORICA	5.196,44	7.717,16	3.082,87
27	"MERMER" A.D. DANILOVGRAD	6.506,19	5.993,84	5.965,18
28	D.O.O. „EKO-MESO“ BIJELO POLJE	178,84	0,00	0,00
29	D.O.O. „MESO-PROMET" BIJELO POLJE	834,56	3.294,16	3.619,28
30	D.O.O. "MI-BURKO" BIJELO POLJE	464,97	575,53	521,95
31	A.D. ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE, NIKŠIĆ, TE PLJEVLJA	98.921,34	84.001,08	85.109,05
32	RUDNIK UGLJA A.D. PLJEVLJA	10.286,59	11.499,36	11.597,99
	Ukupno:	481.321,55	495.530,94	454.255,16